

ZBIERKA

**STANOVÍSK NAJVYŠŠIEHO SÚDU
A ROZHODNUTÍ SÚDOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

06 / 2009

OBSAH

Rozhodnutia a stanovíská vo veciach trestných

- 52. Príslušnosť súdu pri rozhodovaní o ďalšom trvaní väzby. Rozhodovanie o návrhu na zrušenie peňažnej záruky je rozhodovaním o väzbe - I.** Pri rozhodovaní o ďalšom trvaní väzby nezáleží na tom, ktorým súdom bol obvinený vzatý do väzby, lebo z ustanovenia § 24 Trestného poriadku vyplýva zásada, že o väzbe rozhoduje vždy ten súd, ktorého príslušnosť je daná podľa štádia, v ktorom sa trestné stíhanie obvineného nachádza. To znamená, že ak bol obvinený vzatý do väzby sudcom pre prípravné konanie súdu určitého druhu, rozhoduje o ďalšom trvaní väzby sudca tohto súdu len do skončenia prípravného konania, za predpokladu, že nedošlo k zmene príslušnosti súdu v zmysle § 24 ods. 1 Trestného poriadku.
- II.** Rozhodovanie o návrhu na zrušenie peňažnej záruky, ako inštitútu nahradzujúceho väzbu obvineného, je rozhodovaním o väzbe, preto v danom štádiu trestného stíhania je príslušný na rozhodnutie o tomto návrhu sudca pre prípravné konanie okresného súdu, v obvode ktorého je činný prokurátor, ktorý vykonáva dozor nad prípravným konaním 5
- 53. Hodnotenie a použitie výpovede obvineného a svedka z prípravného konania na hlavnom pojednávaní -** Výpoveď obžalovaného alebo svedka z prípravného konania sa stáva súčasťou jeho výpovede na hlavnom pojednávaní len ak v nich nie sú podstatné rozpory. Ak vzniknú takéto podstatné rozpory, môže súd tieto odstrániť., resp. ich hodnotiť len ak postupom podľa § 258 ods. 4 Trestného poriadku (u obžalovaného) a postupom podľa § 264 ods. 1 Trestného poriadku (u svedka) došlo k vykonaniu týchto dôkazov prečítaním výpovedí z prípravného konania na hlavnom pojednávaní. Súd takto môže postupovať aj bez návrhu strán 8
- 54. Odvolacie konanie (chybný výrok o zaradení na výkon trestu je oddeliteľná časť rozsudku) - I.** Ak obvinený podá odvolanie proti všetkým výrokom rozsudku, ktoré sa ho týkajú a odvolací súd pri plnení revízejnej povinnosti vymedzenej v § 317 ods. 1 Trestného poriadku, zistí, že v napadnutom rozsudku je chybný len výrok o zaradení obvineného na výkon trestu odňatia slobody, ide o oddeliteľnú časť rozsudku v zmysle § 321 ods. 3 Trestného poriadku, ktorú musí zrušiť a na základe § 322 ods. 3 Trestného poriadku nahradiť novým výrokom o zaradení obvineného na výkon trestu odňatia slobody. V takom prípade nerozhoduje žiadnym ďalším výrokom o správnosti nedotknutých výrokov prvostupňového rozsudku, a preto v tomto rozsahu ani odvolanie obvineného nezamieta.
- II.** Vzhľadom na povahu odvolania, ktoré je z hľadiska rozhodovania odvolacieho súdu, pokiaľ ide o toho istého odvolateľa nedeliteľné, neprichádza do úvahy čiastočné zamietnutie odvolania. Postup podľa § 319 Trestného poriadku prichádza do úvahy iba vtedy, ak je odvolanie nedôvodné v celom rozsahu.
- III.** V prípade, že vo veci rozhodne odvolací súd sám rozsudkom podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku nastáva právoplatnosť a vykonateľnosť rozsudku podľa eventuality uvedenej v § 183 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku s prihliadnutím na ustanovenie § 306 ods. 1 Trestného poriadku a contrario.
- IV.** Uvedený rozsudok odvolacieho súdu nemožno úspešne napadnúť dovolaním z dôvodu, že napadnutý rozsudok je chybný, lebo neobsahuje výrok, ktorý sa ho priamo týka [arg. § 369 ods. 2 písm. b), ods. 3 Trestného poriadku - „že taký výrok nebol urobený." 14

Rozhodnutia a stanoviská vo veciach občianskoprávných, obchodných a správnych

- 55. Naliehavý právny záujem** — Rozsudok súdu negatívne určujúci, že žalovaní nie sú vlastníkmí nehnuteľností, nemôže zlepšiť právne postavenie žalobkyne, ktorá svoje vlastnícke právo nepreukazuje na ňu znejúcim tzv. nadobúdacím titulom a dosiaľ nebola zapísaná ako vlastníčka predmetnej nehnuteľnosti v evidencii právnych vzťahov k nehnuteľnostiam. Na podaní žaloby, predmetom ktorej je takéto určenie, nemá žalobkyňa naliehavý právny záujem [§ 80 písm. c) O. s. p.] 20
- 56. Naliehavý právny záujem** - Ak nedošlo k určeniu neplatnosti skončenia pracovného pomeru podľa § 77 Zákonníka práce, treba vychádzať z toho, že pracovný pomer bol skončený platne; na podaní žaloby o určenie trvania tohto pracovného pomeru nemôže mať žalobca v takom prípade naliehavý právny záujem [§ 80 písm. c) O. s. p.] 24
- 57. Právo účastníka na súdnu ochranu** - Ak účastník nemôže dosiahnuť ochranu svojich práv a právom chránených záujmov z dôvodu, že súd nesprávne aplikoval ustanovenia procesného súdneho poriadku, potom nesprávny postup súdu je zásahom do práva účastníka na súdnu ochranu. Takéto dôsledky má aj uznesenie o odmietnutí opravného prostriedku, z ktorého nemožno zistiť, že odmietnutie opravného prostriedku zodpovedá zneniu § 250p O. s. p 27
- 58. Ručenie** - Ak ručiteľ prevzal ručenie na colnom vyhlásení, zodpovedá iba za colný dlh podľa colného vyhlásenia a nie za dodatočne vyrubený colný dlh, za ktorý sa písomne nezaručil 29
- 59. Odvolanie** - Proti rozhodnutiu o nepriznaní sankčného úroku za neoprávnene zadržované peňažné prostriedky daňového subjektu v daňovom konaní sa možno odvolať podľa § 35b ods. 7 zákona SNR č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov 31
- 60. Nárok na nadmerný odpočet** - Nárok na nadmerný odpočet vzniká ex lége a jeho vznik nie je podmienený existenciou rozhodnutia správcu dane (§ 79 zákona č. 222/2004 Z. z.). Nadmerný odpočet nie je možné vrátiť formou preplatku na daní 33

Rozhodnutia a stanoviská vo veciach trestných

52.

ROZHODNUTIE

I. Pri rozhodovaní o ďalšom trvaní väzby nezáleží na tom, ktorým súdom bol obvinený vzatý do väzby, lebo z ustanovenia § 24 Trestného poriadku vyplýva zásada, že o väzbe rozhoduje vždy ten súd, ktorého príslušnosť je daná podľa štádia, v ktorom sa trestné stíhanie obvineného nachádza. To znamená, že ak bol obvinený vzatý do väzby sudcom pre prípravné konanie súdu určitého druhu, rozhoduje o ďalšom trvaní väzby sudca tohto súdu len do skončenia prípravného konania, za predpokladu, že nedošlo k zmene príslušnosti súdu v zmysle § 24 ods. 1 Trestného poriadku.

II. Rozhodovanie o návrhu na zrušenie peňažnej záruky, ako inštitútu nahradzujúceho väzbu obvineného, je rozhodovaním o väzbe, preto v danom štádiu trestného stíhania je príslušný na rozhodnutie o tomto návrhu sudca pre prípravné konanie okresného súdu, v obvode ktorého je činný prokurátor, ktorý vykonáva dozor nad prípravným konaním.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 9. septembra 2008,
sp. zn. 5 Ndt 14/2008)

Najvyšší súd SR uvedeným uznesením v spore o príslušnosť medzi Okresným súdom Bratislava III a Vyším vojenským súdom v Trenčíne podľa § 22 ods. 1 Trestného poriadku rozhodol, že príslušným na vykonanie konania v trestnej veci obvineného J. M. je Okresný súd Bratislava III.

Z o d ô v o d n e n i a :

Uznesením Vyšieho vojenského súdu v Trenčíne zo dňa 3. augusta 2006, sp. zn. 4 Tpo 4/2006, o sťažnosti obvineného J. M. proti uzneseniu sudcu pre prípravné konanie Vojenského obvodového súdu Bratislava v 13. júla 2006, sp. zn. 3 Tp 453/2006, senát tohto súdu podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku zrušil napadnuté uznesenie v celom rozsahu a sám vo veci rozhodol podľa čl. 5 ods. 3 druhá veta Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, § 81 ods. 1 Trestného poriadku per analogiam tak, že obvineného J. M. prepustil z väzby ihneď na slobodu, aj keď boli dané dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b), písm. c) Trestného poriadku, pričom prijal peňažnú záruku 300 000,- Sk, ktorú so súhlasom obvineného zložili jeho rodičia A. M. a Ing. J. M. st.

Zároveň podľa § 81 ods. 1 Trestného poriadku senát uložil obvinenému J. M. povinnosť oznámiť policajtovi, prokurátorovi alebo súdu zmenu miesta pobytu.

Podľa § 82 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku bolo obvinenému uložené primerané obmedzenie spočívajúce v zákaze styku s M. M., nar. X., bytom K. č. X., S. a s R. B., nar. X., trvalé bytom P. Z. č. X., B.

Obvinený J. M. dňa 21. apríla 2008 podal prostredníctvom svojho obhajcu na Vyššom vojenskom súde v Trenčíne návrh na zrušenie zloženej peňažnej záruky. Svoj návrh odôvodnil tým, že trestné stíhanie sa proti nemu viedlo na základe uznesenia Úradu inšpekčnej služby PZ, odbor boja proti korupcii a organizovanej kriminalite z 2. marca 2006 pod sp. zn. CVS: ÚIS-3/KOK-V-2006, pre pokračovací trestný čin vydierania podľa § 235 ods. 1, ods. 3 písm. b) Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005. Výroková veta uznesenia o vznesení obvinenia bola rozdelená do dvoch skutkov, a to pokračovacieho trestného činu, ktorého sa mal dopustiť ako príslušník Policajného zboru (v služobnom pomere od 15. marca 2001 do 30. novembra 2005) a samostatného skutku trestného činu vydierania, ktorého sa mal dopustiť dňa 28. februára 2006, t. j. v dobe, keď už nebol príslušníkom Policajného zboru.

Vyšetrovateľka Úradu inšpekčnej služby uznesením z 28. novembra 2007, pod sp. zn. CVS: ÚIS-3/KOK-V-2006, trestný skutok, ktorého sa mal dopustiť dňa 28. februára 2006 vylúčila zo spoločného konania s tým, že ďalšie konanie bude vedené na tom istom útvare pod sp. zn. CVS: ÚIS-182/KOK-V-2007.

Ďalej vo svojom návrhu poukázal na to, že prokurátor Vojenskej obvodovej prokuratúry v Bratislave uznesením z 21. decembra 2007, pod sp. zn. OPv 37/06, trestné stíhanie vedené proti nemu, pod sp. zn. CVS: ÚIS-3/KOK-V-2006, zastavil, pretože z vykonaného vyšetrovania je nepochybné, že skutok nespáchal. Uznesenie o zastavení trestného stíhania nadobudlo právoplatnosť 8. januára 2008. Zastavenie trestného stíhania v súvislosti s prijatou peňažnou zárukou považuje za pominutie dôvodov, ktoré viedli k jej prijatiu. V priebehu celého prípravného konania sa vždy riadne a včas dostavil na všetky úkony, pri vyšetrovaní bol súčinný, pričom jeho

tvrdenia sa preukázali ako pravdivé, čo viedlo aj k zastaveniu trestného stíhania. Má za to, že v tomto štádiu konania pominuli dôvody, pre ktoré bola peňažná záruka prijatá, preto žiada o jej zrušenie.

Predseda senátu Vyššieho vojenského súdu v Trenčíne dňa 28. apríla 2008 postúpil návrh obvineného J. M. na zrušenie peňažnej záruky Okresnému súdu Bratislava III, ktorý podľa jeho názoru je vecne i miestne príslušný na rozhodnutie o návrhu. Vyšší vojenský súd v Trenčíne ani Vojenský obvodový súd Bratislava už nie sú oprávnení skúmať pominutie alebo zmenu dôvodov, ktoré viedli k prijatiu záruky, pretože obvinený je v súčasnosti trestne stíhaný už iba pre skutok, ktorý nie je v pôsobnosti vojenských súdov, hoci pri pôvodnom rozhodovaní bol predmetný skutok súčasťou vzneseného obvinenia, na základe ktorého Vojenský obvodový súd Bratislava -sudca pre prípravné konanie rozhodoval o väzbe. Podľa ich zistení dozor nad vykonávaním trestného konania vykonáva miestne príslušná Okresná prokuratúra Bratislava III, preto na rozhodnutie o zrušení predmetnej peňažnej záruky je príslušný sudca pre prípravné konanie Okresného súdu Bratislava III.

Sudca pre prípravné konanie Okresného súdu Bratislava III uznesením z 26. júna 2008 pod sp. zn. Tp 77.V08, podľa § 22 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil svoju nepríslušnosť na konanie v trestnej veci obvineného a vec bola predložená na rozhodnutie sporu o príslušnosť Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodujúc v spore o príslušnosť, ktorý vznikol medzi oboma súdmi, podrobne preskúmal celý predložený spisový materiál a dospel k záveru, že príslušným na konanie o zrušení peňažnej záruky v trestnej veci obvineného J. M. je Okresný súd Bratislava III.

Vyšší vojenský súd v Trenčíne pri postúpení veci argumentoval, že v danom prípade už nie je oprávnený skúmať pominutie alebo zmenu dôvodov, ktoré viedli k prijatiu peňažnej záruky, pretože obvinený je v súčasnej dobe trestne stíhaný iba pre skutok, ktorý nie je v pôsobnosti vojenských súdov. S uvedeným názorom tohto súdu treba súhlasiť, pretože plne zodpovedá ustanoveniam platného Trestného poriadku.

Niet sporu o tom, že v čase rozhodovania Vyššieho vojenského súdu o prijatí peňažnej záruky v trestnej veci obvineného J. M. boli na úkony prípravného konania príslušné vojenské súdy vzhľadom na ustanovenie § 12 ods. 2 Trestného poriadku. Proti obvinenému sa viedlo spoločné konanie pre trestné činy, z ktorých prvého skutku sa mal dopustiť ako príslušník Policajného zboru. Dozor nad prípravným konaním v čase začatia trestného stíhania vykonávala Vojenská obvodová prokuratúra Bratislava. Na základe jej návrhu na vzatie obvineného do väzby, vo veci rozhodoval sudca pre prípravné konanie Vojenského obvodového súdu Bratislava, ktorý uznesením z 2. marca 2006, sp. zn. 3 Tp 453/2006, podľa § 72 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku z dôvodov § 71 ods. 1 písm. b), písm. c) Trestného poriadku vzal obvineného J. M. do väzby. O väzbe obvineného v prípravnom konaní ostatne rozhodoval Vyšší vojenský súd v Trenčíne vyššie citovaným uznesením, keď prijal peňažnú záruku a obvineného prepustil z väzby.

Ďalej Najvyšší súd SR z predloženého spisového materiálu zistil, že vyšetrovateľ Odboru inšpekčnej služby Sekcie kontroly a inšpekčnej služby MV SR uznesením z 28. novembra 2007 pod ČVS: ÚIS-3/KOK-V-2006, podľa § 21 ods. 1 Trestného poriadku rozhodol o vylúčení trestnej veci obvineného za skutok, ktorý mal spáchať dňa 28. februára 2006 (bod 2/ uznesenia o vznesení obvinenia) zo spoločného konania. Vylúčená trestná vec obvineného sa vedie na 2- inšpekčnom odbore odd. Odboru inšpekčnej služby SKIS MV SR pod ČVS: ÚIS-182/KOK-V-2007.

Následne prokurátor Vojenskej obvodovej prokuratúry Bratislava uznesením z 21. decembra 2007 pod sp. zn. OPv 3706, podľa § 215 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zastavil trestné stíhanie obvineného pre skutok uvedený v bode 1/ uznesenia o vznesení obvinenia a právne kvalifikovaný ako pokračovací trestný čin vydierania spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2 k § 235 ods. 1 Trestného zákona účinného v čase spáchania skutku. Toto uznesenie prokurátora nadobudlo právoplatnosť 8. januára 2008.

Z uvedeného vyplýva, že proti obvinenému sa v súčasnosti vedie trestné stíhanie pre skutok, ktorý mal spáchať v období, kedy už nebol príslušníkom Policajného zboru, preto sa na neho nevzťahuje pôsobnosť vojenských súdov. Trestné stíhanie obvineného je v štádiu prípravného konania a dozor nad prípravným konaním vykonáva Okresná prokuratúra Bratislava III.

Podľa § 81 ods. 5 Trestného poriadku peňažnú záruku zruší na návrh prokurátora alebo obvineného, alebo osoby, ktorá ju zložila, alebo aj bez návrhu súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie, ktorý o jej prijatí rozhodol, ak pominuli alebo sa zmenili dôvody, ktoré k jej prijatiu viedli. Ak bol obvinený právoplatne odsúdený na trest odňatia slobody alebo peňažný trest, alebo trest povinnej práce, môže súd rozhodnúť, že peňažná záruka trvá do dňa, keď odsúdený nastúpi výkon trestu odňatia slobody alebo zaplatí peňažný trest, alebo vykoná trest povinnej práce, alebo uhradí náklady trestného konania.

Sudca pre prípravné konanie Okresného súdu Bratislava III si citované ustanovenie vyložil tak, že o zrušení peňažnej záruky rozhoduje ten, kto ju prijal, v danom prípade Vyšší vojenský súd v Trenčíne. Preto neuznal svoju príslušnosť na konanie o návrhu na jej zrušenie. Naviac argumentoval tým, že finančná hotovosť sa nachádza na účte Vyššieho vojenského súdu, a teda nemôže disponovať s finančnými prostriedkami tohto súdu.

Podľa názoru Najvyššieho súdu SR takýto výklad ustanovenia § 81 ods. 4 Trestného poriadku a jeho následnú aplikáciu nemožno akceptovať. Niet sporu o tom, že peňažnú záruku prijal v prípravnom konaní Vyšší vojenský súd v Trenčíne. V čase jej prijatia prináležala trestná vec obvineného do pôsobnosti vojenských súdov. Medzitým však vo veci došlo k podstatnej zmene, nakoľko trestné stíhanie obvineného pre skutok, ktorý prináležal do pôsobnosti vojenských súdov, bolo právoplatne zastavené. Vo veci prebieha naďalej prípravné konanie pre skutok, o ktorom v konečnom dôsledku prináleží rozhodovať všeobecným súdom; preto pre prípravné konanie stále platí ustanovenie § 72 Trestného poriadku upravujúce rozhodovanie o väzbe. Podľa druhej vety odseku 2 citovaného ustanovenia o väzbe rozhoduje súd a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie.

Podľa § 24 ods. 1 Trestného poriadku úkony pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní vykonáva súd, ktorý by bol príslušný na konanie o obžalobe; ak je takých súdov viac, úkony vykonáva súd, v ktorého obvode je činný prokurátor, ktorý podal príslušný návrh.

V posudzovanej veci návrh na zrušenie peňažnej záruky podal obvinený prostredníctvom svojho obhajcu. V podstate stále ide o rozhodovanie o väzbe, nakoľko pri rozhodovaní o zrušení peňažnej záruky musí súd posudzovať otázku dôvodnosti väzby, teda musí skúmať, či na strane obvineného naďalej trvajú dôvody väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. b), písm. c) Trestného poriadku.

Pri rozhodovaní o dôvodnosti väzby platí zásada, že rozhoduje vždy ten súd, ktorého príslušnosť je daná podľa štádia, v akom sa trestné stíhanie obvineného nachádza.

Nezáleží na tom, ktorým súdnym orgánom bol obvinený vzatý do väzby. V praxi to znamená, že ak bol obvinený vzatý do väzby sudcom pre prípravné konanie súdu určitého druhu v prípravnom konaní, rozhoduje o ďalšom trvaní väzby sudca tohto súdu len po dobu prípravného konania, a to za predpokladu, že nedošlo ku zmene príslušnosti súdu v zmysle § 24 ods. 1 Trestného poriadku.

Rozhodovať o zrušení peňažnej záruky ako inštitútu nahradzujúceho väzbu obvineného, je vlastne rozhodovaním o väzbe, preto v danom štádiu trestného stíhania je príslušný rozhodovať sudca pre prípravné konanie Okresného súdu Bratislava III. V jeho obvode je totiž činný prokurátor, ktorý vykonáva dozor nad prípravnými konaniami v trestnej veci obvineného.

Uvedenému výkladu nasvedčuje i veta druhá vyššie citovaného ustanovenia § 81 ods. 5 Trestného poriadku, pretože sa v nej už neuvádza, že v tam uvedených prípadoch rozhoduje súd alebo sudca, ktorý o prijatí peňažnej záruky rozhodol.

Z vyššie uvedeného potom vyplýva, že o zrušení peňažnej záruky musí rozhodnúť ten súd, ktorý je oprávnený vzhľadom na štádium trestného stíhania rozhodovať o väzbe obvineného.

Vzhľadom na vyššie uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky v zmysle § 22 ods. 1 Trestného poriadku deklaroval, že na konanie o zrušení peňažnej záruky v predmetnej veci je Okresný súd Bratislava III.

53.

ROZHODNUTIE

Výpoveď obžalovaného alebo svedka z prípravného konania sa stáva súčasťou jeho výpovede na hlavnom pojednávaní len ak v nich nie sú podstatné rozpory. Ak vzniknú takéto podstatné rozpory, môže súd tieto odstrániť, resp. ich hodnotiť len ak postupom podľa § 258 ods. 4 Trestného poriadku (u obžalovaného) a postupom podľa § 264 ods. 1 Trestného poriadku (u svedka) došlo k vykonaniu týchto dôkazov prečítaním výpovedí z prípravného konania na hlavnom pojednávaní. Súd takto môže postupovať aj bez návrhu strán.

(Uznesenie Vyššieho vojenského súdu Trenčín z 19. marca 2008, sp. zn. 5 To 1/2008)

Vyšší vojenský súd odvolanie obžalovaného Ing. P. K. ml. proti rozsudku Vojenského obvodového súdu Prešov z 25. októbra 2007, sp. zn. 5 To 7/2008, uvedeným uznesením podľa § 321 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. c) Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok v celom rozsahu a podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku vec vrátil súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Z o d ô v o d n e n i a :

Rozsudkom Vojenského obvodového súdu Prešov, sp. zn. 1 T/28^2006 zo dňa 25. októbra 2007, bol obžalovaný kpt. Ing. P. K. ml. uznaný vinným z trestného činu vydierania podľa § 235 ods. 1 Trestného zákona, účinného do 31. decembra 2005, na tom skutkovom základe, že dňa 8. augusta 2005 v čase od 19.00 hod. do 20.30 hod., v dome svojho strýka L. K., nar. X. v P. — S. S., na ul. U. č. X., za prítomnosti svojej tety M. K., nar. X., slovami, že dá vyvraždiť celú rodinu, nútil strýka L. K., nar. X., aby doručil vzor potvrdenia svojej sestre L. Ň., nar. X., v ktorom mala potvrdiť, že finančný obnos vo výške viac ako 5 000 000,- Sk, patriaci do dedičstva po ich nebohej matke M. K., zomrelej X. z kúpnej zmluvy, uzavretej nebohou dňa 11. januára 2005 so SR - Slovenskou správou ciest, podľa ktorej má byť uvedená suma vyplatená na účet L. Ň., nar. X., rozdelí medzi všetkých dedičov, aby tak L. K., nar. X. zabezpečil v prospech jeho otca P. K. st., nar. X., vyplatenie dedičského podielu z tejto sumy.

Bol za to odsúdený podľa § 235 ods. 1 a § 53 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005, na peňažný trest vo výške 30 000,- Sk. Pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený, bol obžalovanému podľa § 54 ods. 3 Trestného zákona, účinného do 31. decembra 2005, ustanovený náhradný trest odňatia slobody v trvaní 3 mesiace.

Citovaný rozsudok nenadobudol právoplatnosť, pretože bol v zákonnej lehote napadnutý odvolaním obžalovaného.

Obžalovaný podal písomne dňa 31. októbra 2007 odvolanie proti výroku o vine a proti výroku o treste napadnutého rozsudku prostredníctvom svojho obhajcu. V písomnom odôvodnení odvolania podanom prostredníctvom svojho obhajcu uviedol, že doposiaľ vykonaným dokazovaním nebolo preukázané, že sa stal skutok, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie. V súvislosti s konaním predchádzajúcim vydaniu napadnutého rozsudku vytýkal súdu prvého stupňa porušenie základných zásad trestného konania uvedených v ustanoveniach § 2 ods. 4, 9, 10, 12 a 18 Trestného poriadku, namietal, že odôvodnenie napadnutého rozsudku je v rozpore s ustanovením § 168 ods. 1 Trestného poriadku, že vzhľadom na pochybnosti o spáchaní skutku mal súd prvého stupňa podľa § 276 ods. 1 Trestného poriadku doplniť dokazovanie, že v rozpore s ustanovením § 264 ods. 1 Trestného poriadku súd prvého stupňa neodstraňoval rozpory vo výpovediach, že znalec v rozpore s ustanovením § 145 ods. 1 Trestného poriadku neprípustným spôsobom hodnotil vykonané dôkazy a že väčšina dôkazov vykonaných v prípravnom konaní bola uskutočnená v neprítomnosti jeho obhajcu. V súvislosti s výhradami voči skutkovému stavu zistenému súdom prvého stupňa obžalovaný poukazoval na rozdiely v samotných dôkazoch, ako aj medzi dôkazmi navzájom, pričom tieto rozdiely považoval za rozpory, ktoré podľa jeho názoru pri dodržaní ustanovení Trestného poriadku sponchybnujú správnosť skutkových záverov súdu prvého stupňa. Obžalovaný sa vo svojom rozsiahlom odôvodnení odvolania zaoberal rozdielmi v dôkazoch súvisiacich s časom, kedy malo dôjsť k spáchaniu skutku, s okolnosťami, za ktorých malo k nemu dôjsť, ako aj okolnosťami nasledujúcimi, pričom z dôkazov citoval jednotlivé rozdielnosti a tieto následne vyhodnocoval. V závere dôvodov odvolania navrhol, aby odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok z dôvodov uvedených v ustanovení § 321 ods. 1 písm. a), b), c) Trestného poriadku a vec vrátil súdu prvého stupňa

na nové konanie a rozhodnutie postupom podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku. Na verejnom zasadnutí konanom o odvolaní obžalovaného prokurátor navrhol odvolanie obžalovaného zamietnuť ako nedôvodné. Obžalovaný v celom rozsahu zotrval na podanom odvolaní, ako aj na jeho dôvodoch.

Vyšší vojenský súd Trenčín, ako odvolací súd, podľa § 317 ods. 1 Trestného poriadku preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým obžalovaný podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo a prihliadol aj na chyby, ktoré neboli odvolaniami vytýkané, avšak odôvodňovali by podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Na základe preskúmania napadnutého rozsudku dospel k záveru, že odvolanie obžalovaného je dôvodné.

Podľa § 317 ods. 1 Trestného poriadku, ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 316 ods. 1 Trestného poriadku alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3 Trestného poriadku, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

Odvolací súd v rámci svojej prieskumnej povinnosti danej ustanovením § 317 ods. 1 Trestného poriadku predovšetkým zistil vadu v postupe súdu prvého stupňa zakladajúcu dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, teda že napadnutý rozsudok je založený na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom. Táto chyba síce nebola odvolaním obžalovaného vytýkaná, avšak v zmysle § 317 ods. 1 Trestného poriadku bol odvolací súd povinný na ňu prihliadať.

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že súd prvého stupňa pri svojom rozhodovaní prihliadal, okrem iného, aj na obsah trestného oznámenia poškodeného L. K. st., ako aj na výpovede tohto poškodeného z prípravného konania (pozri úvahy súdu prvého stupňa v súvislosti s ustálením dňa spáchania skutku). Zo zápisníc z hlavného pojednávania, ani zo zvukového záznamu však nevyplýva, že by bolo na hlavnom pojednávaní ako dôkaz vykonané trestné oznámenie tohto poškodeného a že by boli vykonané ako dôkaz jeho výsluchy z prípravného konania. Súd prvého stupňa v odôvodnení napadnutého rozsudku tiež poukazoval na výpovede M. K. z prípravného konania (vo všeobecnosti konštatoval podstatnú zhodu s výpoveďou na hlavnom pojednávaní) a na výpoveď obžalovaného z prípravného konania zo dňa 29. mája 2006, hoci v zápisnici o hlavnom pojednávaní nie je zaznamenané vykonanie týchto dôkazov z prípravného konania a ani zo zvukového záznamu o priebehu hlavného pojednávania nevyplýva, že by tieto výpovede z prípravného konania boli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom.

Podľa § 2 ods. 19 Trestného poriadku pri rozhodovaní na hlavnom pojednávaní, na verejnom zasadnutí alebo na neverejnom zasadnutí smie súd prihliadať len na tie dôkazy, ktoré boli v tomto konaní vykonané, ak zákon neustanovuje inak. Vykonanie výpovede obžalovaného z prípravného konania na hlavnom pojednávaní upravuje ustanovenie § 258 ods. 4 Trestného poriadku a vykonanie výpovede svedka z prípravného konania na hlavnom pojednávaní upravujú ustanovenia § 263 a § 264 Trestného poriadku.

Podľa § 258 ods. 4 Trestného poriadku na návrh prokurátora alebo jeho obhajcu sa zápisnica o skoršej výpovedi obžalovaného alebo jej časť prečíta, ak sa koná v neprítomnosti obžalovaného, obžalovaný využije svoje právo nevypovedať alebo ak sa objavia podstatné rozpory medzi jeho výpoveďou a údajmi na hlavnom pojednávaní a ak bol skorší výsluch vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam tohto zákona. V prípade rozporov vo výpovediach sa prečíta tá časť zápisnice o skoršom výsluchu obžalovaného, ktorej sa namietané rozpory priamo týkajú. Na tieto rozpory treba obžalovaného upozorniť a spýtať sa ho na ich príčinu. Zápisnicu prečíta tá zo strán, ktorú určí predseda senátu, pokiaľ zápisnicu neprečíta sám alebo nim poverený člen senátu. Z citovaného ustanovenia vyplýva, že výpoveď obžalovaného z prípravného konania možno na hlavnom pojednávaní čítať jedine na základe návrhu prokurátora alebo obhajcu. Takýto návrh podľa záznamov z hlavného pojednávania nebol daný, a preto sa nespĺnila zákonná podmienka na čítanie výpovede obžalovaného z prípravného konania. Z týchto záznamov nie je ani zrejmé, že by bol obžalovaný upozornený na rozpory medzi jeho výpoveďou na hlavnom pojednávaní a výpoveďou z prípravného konania a že by bola nejaká časť jeho výpovede z prípravného konania čítaná podľa § 258 ods. 4 Trestného poriadku. Preto odvolací súd musí konštatovať, že na hlavnom pojednávaní nebol vykonaný dôkaz čítaním výpovede obžalovaného z prípravného konania.

V súvislosti s výpoveďami svedkov z prípravného konania treba uviesť, že vyššie uvedení svedkovia boli na hlavnom pojednávaní vypočúvaní ako svedkovia, vypovedali, takže na vykonanie ich výpovedí z prípravného konania ako dôkazu na hlavnom pojednávaní prichádzala do úvahy aplikácia ustanovenia § 264 Trestného poriadku.

Podľa § 261 ods. 1 Trestného poriadku, prvá veta, ustanovenia § 258 ods. 3 a 4 Trestného poriadku sa použijú primerane aj na dôkaz výsluchom svedka. Podľa § 264 ods. 1 Trestného poriadku ak sa svedok odchyľ v pod-

statných bodoch od svojej skoršej výpovede, môže mu byť zápisnica o jeho skoršej výpovedi predložená na vysvetlenie rozporov v jeho skorších výpovediach tak, aby súd mohol posúdiť hodnovernosť a pravdivosť jeho tvrdení pri výsluchu na hlavnom pojednávaní. Podľa § 264 ods. 2 Trestného poriadku predloženie skoršej výpovede podľa odseku 1 spočíva v prečítaní tých častí zápisnice o skoršom výsluchu, ku ktorým sa má vyslúchaný vyjadriť a vysvetliť rozpory medzi svojimi výpoveďami. Zo záznamov o hlavnom pojednávaní nevyplýva, že by pri výsluchoch svedkov L. K. st. a M. K. boli v zmysle § 258 ods. 4 a § 261 ods. 4 Trestného poriadku v spojení s § 264 ods. 1, 2 Trestného poriadku dané návrhy na čítanie častí ich výpovedí z prípravného konania s upozornením na konkrétne rozpory a že by sa časti výpovedí týchto svedkov z prípravného konania čítali podľa citovaných ustanovení. Svedkom nepredložil na vysvetlenie rozporov postupom podľa § 264 ods. 2 Trestného poriadku ich výpovede z prípravného konania ani súd prvého stupňa. Preto odvolací súd aj tu musí konštatovať, že výpovede týchto svedkov z prípravného konania neboli na hlavnom pojednávaní ako dôkaz vykonané. Preto v zmysle § 2 ods. 19 Trestného poriadku súd prvého stupňa nesmel pri svojom rozhodovaní na ne prihliadať.

Senát odvolacieho súdu vyslovuje názor, že na hlavnom pojednávaní neboli splnené zákonné podmienky na čítanie výpovedí svedka P. K. st. z prípravného konania podľa § 263 ods. 4 Trestného poriadku, ktorý na hlavnom pojednávaní využil svoje právo nevypovedať. Nesplnenie zákonných podmienok na takýto postup vidí odvolací súd v tom, že po využití práva svedka odmietnuť vypovedať nebol ani zo strany prokurátora a ani zo strany obhajoby daný návrh na čítanie skorších výpovedí tohto svedka v zmysle § 261 ods. 4 Trestného poriadku, veta prvá v spojení s ustanovením § 258 ods. 4 Trestného poriadku. Samotné znenie § 263 ods. 4 Trestného poriadku síce neustanovuje, že čítanie skoršej výpovede je možné len na základe návrhu prokurátora alebo obhajoby, avšak uvedené ustanovenie je nevyhnutné aplikovať spolu so súvisiacimi ustanoveniami, teda aj s ustanovením § 261 ods. 4 Trestného poriadku odkazujúcim na primerané použitie ustanovenia § 258 ods. 4 Trestného poriadku. Primeranosť použitia ustanovenia § 258 ods. 4 Trestného poriadku je daná, nakoľko toto ustanovenie tiež upravuje možnosť čítať skoršiu výpoveď obžalovaného, ktorý na hlavnom pojednávaní využije svoje zákonné právo nevypovedať. V danom prípade senát odvolacieho súdu vyslovuje názor, že súd bez návrhu prokurátora alebo obžaloby nemôže podľa § 263 ods. 4 Trestného poriadku prečítať skoršiu výpoveď svedka na základe oprávnenia súdu vykonať nenavrhnutý dôkaz (§ 2 ods. 11 Trestného poriadku), nakoľko čítanie výpovede podľa tohto ustanovenia nie je vykonanie samostatného dôkazu, ale sa deje v rámci vykonávania dôkazu výsluchom svedka na hlavnom pojednávaní podľa § 261 Trestného poriadku a nasl. Preto odvolací súd dospel k záveru, že prečítanie výpovedí svedka P. K. na hlavnom pojednávaní nebolo vykonané v súlade so zákonom.

V súvislosti s čítaním výpovedí svedka P. K. na hlavnom pojednávaní odvolací súd považuje za potrebné dodať, že na čítanie výpovede tohto svedka zo dňa 4. mája 2006 (č. 1. 103 až 108) nebola splnená zákonná podmienka výslovného poučenia o práve odoprieť vypovedať a nevyužitie tohto práva podľa § 263 ods. 4 Trestného poriadku. Keďže obžalovaný Ing. P. K. sa stal obvineným na základe uznesenia o vznesení obvinenia až zo dňa 22. mája 2006, svedok P. K. st. objektívne nemohol byť už dňa 4. mája 2006 náležite a riadne poučený o práve odoprieť vypovedať ako osoba príbuzná obvinenému v priamom rade podľa § 130 ods. 1 Trestného poriadku. V danom prípade podľa názoru odvolacieho súdu nebol dôvod na vznesenie obvinenia obžalovanému až dňa uznesením zo dňa 22. mája 2006, nakoľko od začatia trestného stíhania bolo zjavné, ktorá osoba ako páchatel by mala prichádzať do úvahy. Odvolací súd poukazuje na to, že súd prvého stupňa v odôvodnení napadnutého rozsudku prihliadal aj na túto výpoveď, keď poukazoval na obsah č. 1. 105. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na protirečivosť postupu súdu prvého stupňa, keď na jednej strane v závere odôvodnenia napadnutého rozsudku uvádza, že neprihliadal na procesné úkony a ich obsah, ktoré nemali neodkladný a neopakovateľný charakter a boli vykonané pred vznesením obvinenia, teda pred dňom 24. mája 2006 z dôvodu porušenia práva obvineného na efektívnu obhajobu a na druhej strane čítal výpoveď P. K. st. zo dňa 4. mája 2006, teda pred vznesením obvinenia obžalovanému, ako aj v odôvodnení napadnutého rozsudku poukázal na jej obsah.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa pri svojom rozhodovaní v rozpore s ustanovením § 2 ods. 19 Trestného poriadku prihliadal aj na dôkazy, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané, že v rozpore s ustanovením § 119 ods. 2 Trestného poriadku vychádzal aj z dôkazov, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom, v čom videl podstatné vady konania predchádzajúce vydaniu napadnutého rozsudku odôvodňujúce zrušenie napadnutého rozsudku podľa § 321 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku.

Z hľadiska väd napadnutého rozsudku vytykaných odvolaním obžalovaného odvolací súd dospel k záveru, že vytykané vady sú v zásade dôvodné, i keď nie v takom rozsahu, ako to bolo uvedené v odôvodnení odvolania.

Odvolací súd predovšetkým považuje za potrebné uviesť, že s poukazom na vyššie uvedené v danom prípade zatiaľ stoja proti sebe výpoveď obžalovaného proti výpovedi poškodeného a jeho manželky, ktorí priamo svojimi zmyslami sledovali udalosť, o ktorej vypovedali na hlavnom pojednávaní. Všetky ostatné dôkazy sú buď odvodené alebo nepriame. Za situácie, keď niet priameho dôkazu pochádzajúceho z nezainteresovaného zdroja, je osobitne

dôležité náležité vyhodnotenie dôkazov v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku. Podstatou celého tohto prípadu je náležité zistenie, či došlo k spáchaniu žalovaného skutku v celom rozsahu, teda či obžalovaný hrozbu násillia nútil poškodeného konať to, čo je uvedené v skutku, alebo či sú tu rozumne odôvodniteľné pochybnosti o podstatných skutkových okolnostiach.

Odvolací súd sa stotožnil s námietkou obhajoby, že hodnotenie dôkazov ohľadne skutkových zistení súdu prvého stupňa týkajúcich sa dňa, kedy malo dôjsť k spáchaniu skutku, nie je celkom v súlade s ustanovením § 2 ods. 12 Trestného poriadku. Odvolací súd sa stotožňuje s názorom súdu prvého stupňa, že toto skutkové zistenie môže byť jednou z okolností významných na posúdenie pravdivosti proti sebe stojacich dôkazov, a preto bolo dôvodné, že sa touto otázkou zaoberal. Podľa názoru odvolacieho súdu však nie je v danom prípade možné založiť skutkový záver o spáchaní skutku dňa 8. augusta 2005 v podstate na tom, že svedkyňa Š. uviedla, že v čase stretnutia s poškodeným L. K. st. dopoludnia pršalo, pričom dážď v tomto období potvrdzuje správa o počasí, ktorá vylúčila dážď dopoludnia v nasledujúcich dňoch. Súd prvého stupňa dostatočne nezdôvodnil, prečo uveril svedkyňi, že v čase tohto stretnutia pršalo, čo vôbec nepotvrdili ostatní účastníci stretnutia (ani poškodený L. K. st.) a na druhej strane neveril tvrdeniu svedkyne o tom, že toto stretnutie bolo dňa 9. augusta 2005, lebo pred týmto stretnutím bola u JUDr. S., ktorá stretnutie so svedkyňou Š. dňa 9. augusta 2005 potvrdila aj výpisom súvisiacich telefonických hovorov zo dňa 9. augusta 2005. Rovnako nie je zrejmé, ako sa súd prvého stupňa vyporiadal s rozporom medzi tvrdením svedkyne Š., že poškodený L. K. st. si sadol pri stretnutí z dôvodu dažďa do motorového vozidla obžalovaného a tým, že ostatní účastníci tohto stretnutia vrátane poškodeného L. K. st. mali tvrdiť, že tento poškodený pri stretnutí stál vedľa vozidla obžalovaného. Z tohto dôvodu podľa názoru odvolacieho súdu nie skutkový záver súdu prvého stupňa o dni, kedy sa mal skutok stať, založený na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivu, aj v ich súhrne tak, ako to vyžaduje aplikácia ustanovenia § 2 ods. 12 Trestného poriadku.

Odvolací súd pozitívne hodnotí snahu súdu prvého stupňa zistiť, či otec obžalovaného v čase návštevy, ktorá je predmetom žalovaného skutku, mohol komunikovať za účelom, či rozhovor z tohto dôvodu mal viesť obžalovaný. Súd prvého stupňa v tomto smere dospel k záveru, že otec obžalovaného nemohol zo zdravotných dôvodov komunikovať. Uvedený záver vyvodil zo správy stomatológa, podľa ktorej bol P. K. st. dňa 8. augusta 2005 podrobený extrakcii chrupu so zhotovením hornej totálnej náhrady, ktorá skutočnosť mala mať vplyv na vyjadrovacie schopnosti menovaného a súd prvého stupňa poukázal aj na konštatovanie súdneho znalca z odboru psychológia, podľa ktorého P. K. st. trpí expresívnou afáziou, čiže jeho schopnosti sú znížené pre poruchu schopnosti nachádzať vhodné slová na vyjadrenie myšlienok. Odvolací súd sa stotožňuje s názorom obhajoby prezentovaným v odvolaní, podľa ktorého na základe správy stomatológa a na základe citovaného znaleckého posudku nie je možné konštatovať bez akýchkoľvek pochybností, že otec obžalovaného nemohol dňa 8. augusta 2005 vo večerných hodinách komunikovať zo zdravotných dôvodov. V správe stomatológa sa uvádza, že schopnosť slovnej komunikácie u otca poškodeného mohla byť po extrakcii znížená (správa nepoužíva pojem „vylúčená“) len v trvaní zastavenia krvácania, t. j. cca 30 minút. Mierny znížená artikulácia v dôsledku podania injekčnej anestézie mohla trvať po dobu 2 až 3 hodiny. Zo správy stomatológa však vôbec nevyplýva, o koľkej hodine dňa 8. augusta 2005 mala byť otcovi obžalovaného robená extrakcia chrupu. Vzhľadom na absentujúci čas zákroku, na zníženú schopnosť komunikovať len v čase 30 minút po zákroku a na mierne zníženú schopnosť artikulovať len počas 2 až 3 hodín po zákroku, nie je podľa názoru odvolacieho súdu možné logickým postupom v súlade s ustanovením § 2 ods. 12 Trestného poriadku dospieť k nepochybnému záveru o neschopnosti otca obžalovaného zo zdravotných dôvodov komunikovať dňa 8. augusta 2005 vo večerných hodinách. Pokiaľ súd prvého stupňa poukazuje na záver znaleckého posudku o zníženej verbálnej schopnosti otca obžalovaného v dôsledku expresívnej afázie, odvolací súd poukazuje na to, že ide o zníženie schopnosti nachádzať vhodné slová, pričom neboli produkované dôkazy, ktoré by poukazovali na nemožnosť komunikácie otca obžalovaného z dôvodu tejto poruchy. Naopak, vykonané dôkazy poukazujú na to, že táto trvalá (nie prechodná) porucha nemala praktický vplyv na komunikačné schopnosti otca obžalovaného (napr. predchádzajúci a následný rozhovor poškodeného L. K. st. s otcom obžalovaného a vypočúvanie otca obžalovaného v prípravnom konaní). Ustálenie tejto skutkovej otázky súdom prvého stupňa podľa názoru odvolacieho súdu preto nie je v úplnom súlade s ustanovením § 2 ods. 12 Trestného poriadku.

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku nie je zrejmé, ako sa súd prvého stupňa vyporiadal s odpoveďou svedkyne N. na hlavnom pojednávaní na otázku poškodeného L. K. st. v súvislosti s predkladaním listiny k podpisu, ktorú otázku považuje odvolací súd za zásadnú. V tejto otázke poškodený L. K. st. opísal skutkové okolnosti, ktoré svedkyňa svojou odpoveďou len odsúhlasila. Podľa názoru odvolacieho súdu táto otázka v rozpore s ustanovením § 132 ods. 2 Trestného poriadku obsahovala skutočnosti, ktoré sa mali zistiť až z výpovede svedkyne (tzv. sugestívna otázka), a preto bolo povinnosťou súdu prvého stupňa nepripustiť takúto otázku, nepripustiť odpoveď na ňu, resp. absolútne neprihliadať na odpoveď na túto otázku. Vzhľadom na to, že svedkyňa na hlavnom pojednávaní

jedine v tejto odpovedi „potvrdila“ poznatok o nútení poškodeného niečo konať, ide o významnú skutočnosť, s ktorou sa súd prvého stupňa v odôvodnení napadnutého rozsudku vôbec nezaoberal, hoci obhajoba na túto skutočnosť poukazovala (pozri aj § 168 ods. 1 Trestného poriadku - povinnosť súdu uviesť, ako sa vyrovnal s obhajobou). Rovnako nie je zjavné, ktorú výpoveď svedka F. K. považoval súd prvého stupňa za pravdivú. Na hlavnom pojednávaní tento svedok pri spontánnom popise prežitých udalostí uviedol, že po stretnutí s L. K. st. išiel na návštevu P. K. st. a po tejto návšteve išiel sám k L. N. V predloženej výpovedi z prípravného konania (zo 7. júna 2006) vykonanej za pomoci poznámok, ktoré odmietol predložiť vyšetrovateľovi, však uviedol, že bol u L. N. aj s poškodeným L. K. st. Vzhľadom na zainteresovanosť osôb produkujúcich priame dôkazy považuje odvolací súd v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku za nevyhnuté náležité sa vypořadať aj s týmto rozporom.

V súvislosti s hodnotením výpovede poškodeného L. K. st. obhajoba v odvolaní vytýkala súdu prvého stupňa, že neprihliadal na doterajšie výsledky občianskoprávneho súdneho konania medzi J. K. a ostatnými súrodencami, predmetom ktorého je sporný podpis na splnomocnení k zastupovaniu J. K. L. K. st. v dedičskom konaní. Zo znaleckého posudku v tomto občianskoprávnom konaní a z výpovede J. K. zatiaľ vyplýva, že podpis na tomto splnomocnení nie je J. K., pričom poškodený L. K. st. na hlavnom pojednávaní jednoznačne uviedol, že k zastupovaniu v predmetnom dedičskom konaní ho splnomocnil jeho brat Ján K. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku nie je pritom zjavné, ako sa súd prvého stupňa vypořadal s týmto rozporom. Poškodený L. K. st., okrem iného, uviedol, že na druhý deň po spáchaní skutku ho mal v zamestnaní (v budove jeho zamestnávateľa) navštíviť obžalovaný, ktorý túto návštevu poprel. Zo záznamu o návštevách od zamestnávateľa poškodeného predloženého prokurátorom nie je žiadny záznam o návšteve obžalovaného. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku pritom nevyplýva, ako súd prvého stupňa vyhodnotil pravdivosť tohto tvrdenia poškodeného. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje aj na závery znaleckého posudku znalca Mgr. P. V., ktorý u poškodeného L. K. st. zistil prejavy pravdepodobných tendencií k zámernému skresľovaniu skutočnosti v zmysle účelového spájania reálne prežitých, ale v skutočnosti nesúvisiacich udalostí a okolností. Keďže súd prvého stupňa sa podľa názoru odvolacieho súdu náležité nevypořadal aj s týmito okolnosťami súvisiacimi s hodnovernosťou výpovede poškodeného L. K. st., nepostupoval v súlade s ustanovením § 2 ods. 12 Trestného poriadku. K ostatným námietkam obhajoby voči postupu súdu prvého stupňa považuje odvolací súd za potrebné uviesť nasledujúce.

Pokiaľ obhajoba vytýkala súdu prvého stupňa porušenie práva na obhajobu podľa § 2 ods. 9 Trestného poriadku, ktoré videla v tom, že obhajoba nemala právo vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam a dôkazom, ktoré v priebehu konania vyšli najavo, odvolací súd toto považoval za neopodstatnené. Ustanovenie § 2 ods. 9 zakotvuje každému, proti komu sa vedie trestné konanie, právo na obhajobu. Odvolací súd nezistil v postupe súdu prvého stupňa porušenie tohto práva obžalovaného. Súd prvého stupňa umožnil obžalovanému v plnom rozsahu využiť všetky jeho práva súvisiace s právom na obhajobu. Odvolací súd nezistil, že by obžalovaný nemal možnosť vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam a dôkazom, ktoré v priebehu konania vyšli najavo. Zo zápisníc o hlavnom pojednávaní, ako aj zo zvukového záznamu jednoznačne a nepochybne vyplýva, že v rámci vykonávania každého dôkazu súdom prvého stupňa bola obžalovanému daná možnosť vyjadriť sa k dôkazu bez akéhokoľvek obmedzenia. Pokiaľ obhajoba porušenie práva na obhajobu videla v tom, že súd prvého stupňa zmenil deň spáchania skutku v rozsudku oproti obžalobe, v dôsledku čoho sa obhajoba nemohla k tejto zmene vyjadriť, odvolací súd považuje túto argumentáciu za neopodstatnenú. Keďže súd má zákonnú možnosť meniť skutkové zistenia v rámci zachovania totožnosti skutku a možnosť tejto zmeny vyplynula už v začiatkovej fáze dokazovania na hlavnom pojednávaní pri výsluchu poškodeného L. K. st., obhajoba mala z tohto dôvodu možnosť vyjadrovať sa aj k tejto okolnosti a reagovať na ňu.

Odvolací súd považuje za nedôvodnú aj námietku obhajoby, podľa ktorej súd prvého stupňa v rozpore s ustanovením § 2 ods. 10 Trestného poriadku náležité nezistil skutkový stav veci. Pozornosti obhajoby zrejme ušlo, že povinnosť podľa ustanovenia § 2 ods. 10 Trestného poriadku sa vzťahuje len na orgány činné v trestnom konaní, pričom v zmysle § 10 ods. 1 Trestného poriadku nie je súd orgánom činným v trestnom konaní. Preto súdu v žiadnom prípade nie je možné vytýkať porušenie ustanovenia § 2 ods. 10 Trestného poriadku.

Pokiaľ obhajoba vytýkala, že dôkaz znalcom bol vykonaný v rozpore s ustanovením § 145 ods. 1 Trestného poriadku, lebo znalec neprípustným spôsobom hodnotil vykonané dôkazy, odvolací súd dospel k záveru, že znalecké dokazovanie netrpí vadami, pre ktoré by ho nebolo možné použiť ako dôkaz. Závery znaleckých posudkov nie sú založené na hodnotení dôkazov, pričom ani z odôvodnenia napadnutého rozsudku nevyplýva, že by súd prvého stupňa prihliadal na závery znaleckého dokazovania, ktoré by boli založené na hodnotení dôkazov znalcom. Preto odvolací súd nepovažoval túto námietku obhajoby za opodstatnenú.

Pokiaľ obhajoba poukazovala na porušenie práva na obhajobu v prípravnom konaní s odôvodnením, že väčšina dôkazov v prípravnom konaní bola vykonaná v neprítomnosti obhajcu, odvolací súd poukazuje na ustanovenie

§ 119 ods. 2 Trestného poriadku, podľa ktorého za dôkaz môže slúžiť všetko, čo sa získalo z dôkazných prostriedkov podľa Trestného poriadku alebo podľa osobitného zákona. Pokiaľ ide o použitie výpovedí vypočutých osôb v prípravnom konaní, možno konštatovať, že v zásade možno použiť všetky tie výsluchy, pri ktorých okrem iného bolo rešpektované ustanovenie § 213 Trestného poriadku (tzv. kontradiktórnosť výsluchov). Nie je pritom rozhodné, či obhajoba využije možnosť kontradiktórneho vykonania dôkazu, obhajobe však musí byť za podmienok ustanovenia § 213 Trestného poriadku reálne daná možnosť účasti na výsluchu svedka v prípravnom konaní. Preto vyššie uvedenú námietku obhajoby bolo možné akceptovať jedine vo vzťahu k výsluchom, ktoré boli vykonané pred vznesením obvinenia obžalovanému. Vzhľadom na to, že okrem výpovede P. K. st. z 4. mája 2006 nebol na hlavnom pojednávaní vykonaný žiadny iný dôkaz výsluchom nejakej osoby z prípravného konania pred vznesením obvinenia, odvolací súd v tomto smere nezistil okrem uvedeného iné porušenie práva na obhajobu.

Pokiaľ obhajoba namietala, že súd prvého stupňa neodstraňoval rozpory vo vykonaných dôkazoch dopĺňaním dokazovania, odvolací súd považoval aj túto námietku obhajoby za neopodstatnenú. Odvolací súd v tejto súvislosti pripomína, že podľa v súčasnosti platného a účinného Trestného poriadku, podľa ktorého je prejednávaná aj táto vec, je dôkazné bremeno na stranách a v zásade sa na hlavnom pojednávaní vykonávajú len tie dôkazy, ktoré strany navrhli vykonať. Ak teda niektorá strana je toho názoru, že existujú rozpory, ktoré sa majú odstrániť doplnením dokazovania, má strana takéto doplnenie dokazovania navrhnúť. Zo žiadneho z ustanovení Trestného poriadku nevyplýva, že by súd mal povinnosť vykonať dôkazy, ktoré niektorá zo strán nenavrhol. Ak teda súd nevykoná sice možné dôkazy, ktorých vykonanie však nenavrhol žiadna zo strán, nie je možné vytknúť súdu porušenie niektorého z ustanovení Trestného poriadku.

S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd dospel k záveru, že napadnutý rozsudok trpí vadami uvedenými v ustanovení § 321 ods. 1 písm. a), b), c) Trestného poriadku. V súvislosti s vadou podľa § 321 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku odvolací súd poukazuje na to, že pokiaľ existujú rozpory vo výpovediach, na ktoré potrebuje súd poukázať pri svojom rozhodnutí, bude treba svedkom predložiť tieto skoršie výpovede postupom podľa § 264 Trestného poriadku a tento postup aj zaznamenať v zápisnici o hlavnom pojednávaní v zmysle § 58 ods. 3 Trestného poriadku, nakoľko čítanie zápisnice o skoršom výsluchu na hlavnom pojednávaní treba považovať za vykonaný úkon (vykonanie dôkazu z prípravného konania). Preto odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok v celom rozsahu. Vzhľadom na to, že odvolací súd za daného stavu nemôže rozumne vylúčiť iné skutkové závery v dôsledku doplnenia konania, rozhodol podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku, že sa vec vracia súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Po vrátení veci bude úlohou súdu prvého stupňa predovšetkým nanovo posúdiť dôkaznú situáciu z hľadiska, ktoré dôkazy boli na hlavnom pojednávaní zákonným spôsobom vykonané. Pri tomto posudzovaní bude treba rešpektovať vyššie uvedené právne názory odvolacieho súdu ohľadne použiteľnosti dôkazov vykonaných na hlavnom pojednávaní.

V súvislosti s čítaním skorších výpovedí svedkov podľa § 263 ods. 3 Trestného poriadku, podľa § 263 ods. 4 Trestného poriadku v spojení s ustanovením § 261 ods. 4 Trestného poriadku a v súvislosti s čítaním skorších výpovedí obžalovaného podľa § 258 ods. 4 Trestného poriadku odvolací súd pripomína, že toto je možné na hlavnom pojednávaní len na základe návrhu prokurátora alebo obhajoby. Odvolací súd ponecháva na úvahu súdu prvého stupňa, či bude považovať za potrebné predložiť svedkom postupom podľa § 264 Trestného poriadku ich predchádzajúce výpovede vzhľadom na to, že v napadnutom rozsudku prihliadal na ich obsah, hoci na hlavnom pojednávaní neboli vykonané zákonným spôsobom. Na základe prípadných návrhov strán na vykonanie dôkazov bude treba rozhodnúť o ich vykonaní z hľadiska potreby spravodlivého rozhodnutia.

Až na základe toho bude možné rozhodnúť vo veci. Pri hodnotení dôkazov bude treba v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku prihliadať na prípadne doplnené dokazovanie a vyporiadať sa aj s okolnosťami, na ktoré odvolací súd poukázal vyššie.

54.

ROZHODNUTIE

I. Ak obvinený podá odvolanie proti všetkým výrokom rozsudku, ktoré sa ho týkajú a odvolací súd pri plnení revíznej povinnosti, vymedzenej v § 317 ods. 1 Trestného poriadku, zistí, že v napadnutom rozsudku je chybný len výrok o zaradení obvineného na výkon trestu odňatia slobody, ide o oddeliteľnú časť rozsudku v zmysle § 321 ods. 3 Trestného poriadku, ktorú musí zrušiť a na základe § 322 ods. 3 Trestného poriadku nahradiť novým výrokom o zaradení obvineného na výkon trestu odňatia slobody. V takom prípade nerozhoduje žiadnym ďalším výrokom o správnosti nedotknutých výrokov prvostupňového rozsudku, a preto v tomto rozsahu ani odvolanie obvineného nezamieta.

II. Vzhľadom na povahu odvolania, ktoré je z hľadiska rozhodovania odvolacieho súdu, pokiaľ ide o toho istého odvolateľa nedeliteľné, neprichádza do úvahy čiastočné zamietnutie odvolania. Postup podľa § 319 Trestného poriadku prichádza do úvahy iba vtedy, ak je odvolanie nedôvodné v celom rozsahu.

III. V prípade, že vo veci rozhodne odvolací súd sám rozsudkom podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku nastáva právoplatnosť a vykonateľnosť rozsudku podľa eventuality uvedenej v § 183 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku s prihliadnutím na ustanovenie § 306 ods. 1 Trestného poriadku a contrario.

IV. Uvedený rozsudok odvolacieho súdu nemožno úspešne napadnúť dovolaním z dôvodu, že napadnutý rozsudok je chybný, lebo neobsahuje výrok, ktorý sa ho priamo týka [arg. § 369 ods. 2 písm. b), ods. 3 Trestného poriadku - „že taký výrok nebol urobený“].

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. augusta 2009, sp. zn. 2 Tdo 28/2009)

Najvyšší súd Slovenskej republiky v trestnej veci proti obvinenému Š. B. a spol. uvedeným rozsudkom podľa § 386 ods. 1, ods. 2 a § 388 ods. 1 Trestného poriadku rozhodol tak, že vyslovil, že rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 6. novembra 2007, sp. zn. 5 To 222/2007, došlo k porušeniu zákona v ustanoveniach § 321 ods. 1 písm. e), ods. 3 a § 322 ods. 5 Trestného poriadku a v konaní, ktoré mu predchádzalo v ustanoveniach § 263 ods. 3 písm. a) a § 275 Trestného poriadku v neprospech obvinených S. B. a M. Z. Tento rozsudok a rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica z 1. augusta 2007, sp. zn. 1 T 6/2007, zrušil ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozsudky obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad, pričom Okresnému súdu Banská Bystrica prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Z o d ô v o d n e n i a :

Rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica z 1. augusta 2007, sp. zn. 1 T 6/2007, boli obvinení S. B. a M. Z. uznaní za vinných z obzvlášť závažného zločinu vydierania spolupáchatelstvom podľa § 20, § 189 ods. 1, ods. 3 písm. b) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

po predchádzajúcej vzájomnej dohode, spoločným konaním plne realizovali v úmysle rýchlo a nepoctivo zbohatnúť tak, že po tom, čo vybavili P. V., nar. x, tr. bytom Š. x, D. - majiteľovi firmy M., s. r. o., B. B., kontokorentný úver v OTP Banke - pobočka B. B. vo výške 2 380 000 - Sk, ho dňa 8. júna 2006 po podpise zmluvy o úvere a obdržaní dispozičnej karty k podnikateľskému účtu firmy M., s. r. o., pod hrozbou likvidácie jeho osoby, ako aj členov jeho rodiny s poznámkou, že je len bielym koňom, v osobnom motorovom vozidle odstavenom za budovou OTP Banky pobočky v B. B. donútili podpísať prevodný príkaz na prevod finančnej čiastky 1 500 000,- Sk z podnikateľského účtu jeho firmy M., s. r. o., na podnikateľský účet firmy B. T., s. r. o., Banská Bystrica a následne dňa 9. júna 2006 aj k hotovostnému výberu z účtu jeho firmy M., s. r. o., v pobočkách OTP Banky v B. B. a Z. a odovzdaniu finančnej čiastky v celkovej výške 600 000,— Sk, s ktorými sumami sa neuspokojili a dňa 16. augusta 2006 po tom, čo sa s ním telefonicky kontaktovali pod hrozbou fyzickej likvidácie - „že ho dajú poriešiť iným ľudom, ktorí ho do Banskej Bystrice dovezuú v kufrí“ - im prisľúbil odovzdať ďalšiu finančnú čiastku, a to hotovosť v sume 274 000,— Sk, ktorú obdržal na účet V Slovenskej sporiteľni, a.s., pobočka B. B. za releasing osobného motorového vozidla zn. Honda Civic ev. č. X. vedeného na jeho firmu M., s. r. o., ktorý mu spoločne vybavili, pričom k odovzdávaniu

finančnej hotovosti došlo dňa 18. augusta 2006 o 9.27 hod. na parkovisku pred Slovenskou sporiteľňou, a. s., B. B. na ul. x., kde následne boli S. B. a M. Z. zadržaní príslušníkmi polície.

Za to boli odsúdení:

Obvinený Š. B. podľa § 189 ods. 3 Trestného zákona na trest odňatia slobody vo výmere 12 (dvanásť) rokov.

Obvinený M. Z. podľa § 189 ods. 3 Trestného zákona na trest odňatia slobody vo výmere 10 (desať) rokov.

Podľa § 48 ods. 3 písm. b) Trestného zákona bol každý z obvinených na výkon trestu odňatia slobody zaradený do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia.

Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku bola obvineným uložená solidárna povinnosť nahradiť poškodenej strane - M. s. r. o., Z. x., B. B. v sume 2 100 000,- Sk.

Podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona bol každému z obvinených uložený ochranný dohľad na dobu 3 (troch) rokov.

Proti tomuto rozsudku podali v zákonnej lehote odvolanie obvinení Š. B. a M. Z., a to proti všetkým výrokom, ktoré sa ich dotýkali.

Na základe spomenutých opravných prostriedkov Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, rozsudkom zo 6. novembra 2007, sp. zn. 5 To 222/2007, podľa § 321 ods. 1 písm. e), ods. 3 Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o spôsobe výkonu trestu týkajúcom sa obidvoch obvinených a rozhodujúc podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku, zaradil podľa § 48 ods. 4 Trestného zákona obidvoch obvinených na výkon trestu odňatia slobody do ústavu so stredným stupňom stráženia.

Proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 6. novembra 2007, sp. zn. 5 To 222/2007, podali obvinení Š. B. a M. Z. prostredníctvom obhajcov dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c) a g) Trestného poriadku (obvinený S. B. tento mimoriadny opravný prostriedok smeroval aj proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica z 1. augusta 2007, sp. zn. 1 T 6/2007), pričom obvinený M. Z. tak urobil potom, ako pre prakticky identické dôvody, ktoré sú obsahom jeho dovolania, Ústavný súd Slovenskej republiky uznesením z 5. februára 2009, sp. zn. IV. ÚS 22/09-31, odmietol pre neprípustnosť jeho sťažnosť proti už citovanému rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici v podstate preto, že obvinený nevyčerpal všetky opravné prostriedky slúžiace ochrane základných práv a slobôd, menovite dovolanie, a zároveň ho upriamil na dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c) a g) Trestného poriadku a tiež na ustanovenie § 369 ods. 3 Trestného poriadku umožňujúce podať dovolanie aj preto, že výrok nebol urobený.

Obaja dovolatelia zhodne, ako to už predtým uvádzal obvinený M. Z. v ústavnej sťažnosti, namietali, že sú vo výkone trestu odňatia slobody bez právoplatného a vykonateľného rozhodnutia súdu. Tento stav je dôsledkom toho, že krajský súd sa nezaoberal správnosťou všetkých výrokov napadnutého rozsudku okresného súdu, výrokom rozsudku rozhodol iba čo sa týka ich zaradenia na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Vo vzťahu k zostávajúcej časti napadnutého rozsudku prvostupňového súdu, týkajúcej sa výrokov o vine, treste a náhrade škody odvolací súd nerozhodol, a preto tieto výroky nenadobudli právoplatnosť. V tejto spojitosti obaja dovolatelia poukázali aj na nález Ústavného súdu II. Ús 315/06 podľa ktorého v prípade obmedzenia osobnej slobody ako jedného z najzákladnejších ľudských práv je nevyhnutné, aby rozhodnutie o zásahu štátu do tohto základného ľudského práva malo formu súdneho rozhodnutia, ktoré musí byť vo svojom výroku jasné, zrozumiteľné a určité, aby nepripúšťalo iný výklad. Samotné obmedzenie osobnej slobody ako väzbou tak aj výkonom trestu odňatia slobody musí byť uvedené vo výrokovej časti rozhodnutia, ktorým je osobná sloboda obmedzená.

Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku predpokladajúci, že došlo k porušeniu práva na obhajobu zásadným spôsobom, obvinený M. Z. jeho naplnenie videl v tom, že mu v rozpore s ustanovením § 275 Trestného poriadku nebolo udelené právo posledného slova. Obvinený S. B. v tejto súvislosti uviedol, že predseda senátu súdu prvého stupňa zvolil procesné nepoznaný záver hlavného pojednávania v rozpore s § 275 Trestného poriadku. Najskôr mu totiž udelil právo posledného slova a keď sa psychicky zrútil, predseda senátu vyhlásil prestávku s tým, že po nej sa bude pokračovať v záverečných rečiach, k čomu aj skutočne došlo. Takéto záverečné reči potom boli uskutočnené v rozpore s § 274 Trestného poriadku. Záverečná reč nasleduje vždy po skončení dokazovania, ich poradie určuje § 274 ods. 2 Trestného poriadku, pričom § 275 Trestného poriadku výslovne uvádza, že po skončení záverečných rečí a pred odchodom na záverečnú poradu udelí predseda senátu obžalovanému posledné slovo, ktoré je samostatným a osobitým úkonom odlišným od záverečnej reči.

Naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, ktorý je daný vtedy, ak je rozhodnutie založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, videli obaja obvinení v tom, že okresný súd v rozpore s článkom 48 Ústavy Slovenskej republiky a článkom 38 Listiny základných ľudských práv a slobôd podľa § 263 ods. 3 písm. a) Trestného poriadku na hlavnom pojednávaní prečítal výpoveď svedka P. V., ktorá aj podľa záverov súdu predstavuje jediný priamy dôkaz. Prečítaním uvedenej svedeckej výpovede, nepodporenej inými nepriamymi dôkazmi, došlo aj k hrubému porušeniu zásady zákonného procesu podľa § 2 ods. 7 Trestného poriadku ako aj článku 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd, pretože ako obvinení nemali možnosť byť prítomní pri výsluchu svedka pred vyšetrovateľom, v dôsledku čoho nebola v plnej miere zabezpečená obhajoba v prípravnom konaní. Ďalej namietali, že okresný súd sa pri zabezpečovaní účasti svedka P. V. na hlavnom pojednávaní obmedzil len na doručovanie poštovej zásielky, a to aj prostredníctvom polície (v pozícii „poštového doručovateľa“), nevyužívajúc ďalšie možnosti akými sú predvedenie alebo zabezpečenie svedka podľa § 88 Trestného poriadku. Takto bolo postupované napriek tomu, že do spisu bol založený dôkaz o pobyte svedka P. V. v máji 2007 doma a že svedok podľa zistenia detektívnej kancelárie mal prísť opäť prvý augustový týždeň, v čase prebiehajúceho hlavného pojednávania. To bol dostatočný podklad na to, aby okresný súd reagoval predvedením tohto svedka podľa podmienok, ktoré mu dovoľuje zákon, a to podstatne pružnejšie a efektívnejšie, nie formálne poštovým spôsobom. Zistenie súdu, že svedok P. V. bol v čase hlavného pojednávania mimo Slovenskej republiky, na neznámom mieste, a teda nedosiahnuteľný, odporuje skutočnosti, pretože svedkov brat J. V. na hlavnom pojednávaní 20. marca 2007 uviedol, že disponuje adresou brata vo V. v Š.

Z uvedených dôvodov obvinení Š. B. a M. Z. navrhli, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom vyslovil porušenie zákona v ich neprospech s tým, že boli naplnené nimi uplatnené dovolacie dôvody. Ďalej navrhli zrušiť napadnutý rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 6. novembra 2007, sp. zn. 5 To 222/2007, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia naň obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a Krajskému súdu v Banskej Bystrici prikázať, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol, t. j. aby zrušil rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica z 1. augusta 2007, sp. zn. 1 T Q/2007, a tomuto súdu prikázal vec znovu v potrebnom rozsahu prerokovať a rozhodnúť.

Zástupca generálneho prokurátora Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí dovolacieho súdu na rozdiel od vyjadrenia krajského prokurátora v Banskej Bystrici navrhol dovolaniam obvinených vyhovieť, lebo podľa jeho názoru nimi použité dovolacie dôvody sú dané.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku), zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1 Trestného poriadku), bolo podané oprávnenými osobami, prostredníctvom obhajcov a že obvinení Š. B. a M. Z. využili svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok a bolo o ňom rozhodnuté [§ 369 ods. 2 písm. b), § 372 a § 373 ods. 1 Trestného poriadku]. Ďalej dovolací súd zistil, že dovolania boli podané v zákonnej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a že obvinenými uplatnené dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c) a g) Trestného poriadku sú použiteľné, lebo okolnosti, ktorými mali byť tieto dôvody naplnené, obvinení namietali už v pôvodnom konaní, najneskôr pred odvolacím súdom (§ 371 ods. 3 Trestného poriadku).

Po zistení, že niet žiadneho zákonného dôvodu na odmietnutie dovolaní obvinených na neverejnom zasadnutí podľa § 382 Trestného poriadku, preskúmal Najvyšší súd SR podľa § 384 ods. 1 Trestného poriadku na verejnom zasadnutí zákonosť a odôvodnenosť výrokov napadnutého rozhodnutia, proti ktorým dovolatelia podali dovolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo, so zameraním na dôvody dovolania podľa § 371 a § 374 (ktorými je podľa § 385 ods. 1 Trestného poriadku dovolací súd viazaný) a zistil, že dôvody dovolania uplatnené obvinenými S. B. a M. Z. sú preukázané.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa však nestotožnil s názorom obvinených, že sú vo výkone trestu odňatia slobody bez právoplatného a vykonateľného súdneho rozhodnutia, keďže údajne napadnutý rozsudok nenadobudol právoplatnosť vo vzťahu k výrokom o vine a treste. Ak by mal uvedený názor platiť, v takom prípade by dovolanie vôbec nebolo prípustné pre neexistenciu právoplatného rozhodnutia súdu, ktorým bola vec skončená, výhradne proti ktorému je podľa § 368 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie prípustné. Na situáciu naznačovanú dovolateľmi sa nemôže vzťahovať ustanovenie § 369 ods. 3 Trestného poriadku, podľa ktorého osoba oprávnená podať dovolanie proti niektorému výroku napadnutého rozhodnutia môže dovolanie podať aj preto, že taký výrok nebol urobený, lebo ak sa v zmysle § 368 ods. 1 Trestného poriadku v konkrétnom prípade rozhodnutím, ktorým bola vec právoplatne skončená, rozumie odsudzujúci rozsudok, potom taký rozsudok musí byť právoplatný vo výrokoch o vine a treste (v dôsledku čoho je aj vykonateľný), keďže bez uvedenej právoplatnosti čo i len vo výroku o treste by nastal stav neukončeného trestného stíhania a za takej situácie by zjavne nemohla byť splnená podmienka právoplatnosti rozhodnutia podľa § 368 ods. 1 Trestného poriadku.

Podľa názoru dovolacieho súdu uvedený nesprávny názor obvinených o neprávoplatnosti nimi napadnutého rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 6. novembra 2007 vychádza z nesprávneho predpokladu, že v prípade ak oprávnená osoba podá odvolanie proti všetkým výrokom rozsudku a odvolací súd sám vo veci rozhodne tak, že čiastočne tento rozsudok (v niektorom výroku) zmení, musí zároveň výslovne rozhodnúť vo výroku rozsudku zamietnutím odvolania vo vzťahu k tým výrokom, ktoré zostali rozhodnutím odvolacieho súdu nedotknuté.

Uvedený názor nemá žiadnu oporu v zákonnej úprave.

Zo zásad, ktorými sa riadi rozhodovanie odvolacieho súdu, po preskúmaní rozsudku súdu prvého stupňa (§ 317 Trestného poriadku) v prípade, že sú napadnuté všetky jeho výroky a ktoré sú obsahom ustanovení § 321 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku a § 319 Trestného poriadku, vyplýva, že ak odvolací súd považuje za chybný len výrok o zaradení obvinených na výkon trestu odňatia slobody (ako tomu bolo v posudzovanom prípade), rozhodne tak, že zruší len tento výrok (a nanovo sám rozhodne) bez toho, aby akýmkoľvek ďalším svojím výrokom zároveň rozhodoval o tom, že ostatné výroky v rozsudku prvostupňového súdu, t. j. výrok o vine, o treste a náhrade škody zostávajú nedotknuté, teda že v tomto rozsahu sa odvolanie zamieta. V takom prípade nie je rozhodnutie odvolacieho súdu zaťažené chybou spočívajúcou v tom, že výrok nebol urobený (§ 369 ods. 3 Trestného poriadku).

Vzhľadom na povahu odvolania, ktoré je z hľadiska rozhodovania odvolacieho súdu pokiaľ ide o toho istého odvolateľa nedeliteľné, neprichádza do úvahy čiastočné zamietnutie odvolania. Postup podľa § 319 Trestného poriadku prichádza do úvahy iba vtedy, ak je odvolanie nedôvodné v celom rozsahu. V prípade, že vo veci rozhodne odvolací súd sám rozsudkom podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku, nastáva právoplatnosť a vykonateľnosť rozsudku podľa eventuality uvedenej v § 183 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku s prihliadnutím na ustanovenie § 306 ods. 1 Trestného poriadku a contrario.

Pokiaľ ide o samotné dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c) a g) Trestného poriadku uplatnené obidvomi obvinenými ešte v rámci odvolacích námietok proti procesnému postupu prvostupňového Okresného súdu Banská Bystrica, tieto sú objektívne preukázané obsahom súdneho spisu a v ňom zadokumentovanými postupmi, ale aj nedostatočnými zisteniami okresného súdu, ktoré opodstatňujú záver o nesplnení zákonných podmienok na prečítanie výpovede svedka P. V. z prípravného konania na hlavnom pojednávaní postupom podľa § 263 ods. 3 písm. a) Trestného poriadku, ktorý považoval za správny aj odvolací Krajský súd v Banskej Bystrici.

Prečítanie zápisnice o výpovedi spoluobžalovaného alebo svedka podľa § 263 ods. 3 písm. a) Trestného poriadku na návrh prokurátora alebo obžalovaného prichádza do úvahy len vtedy, ak bol výsluch vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam Trestného poriadku a taká osoba zomrela alebo sa stala nezvestnou, pre dlhodobý pobyt v cudzine alebo na neznámom mieste nedosiahnuteľnou alebo ochorela na chorobu, ktorá natrvalo alebo na dlhý čas znemožňuje jej výsluch.

Existencia prekážky brániacej osobnému výsluchu spoluobžalovaného alebo svedka a jej charakter musia byť spoľahlivo zistené tak ako každá iná okolnosť, ktorú treba v rámci trestného stíhania dokazovať. Skutočnosť, že svedok alebo spoluobžalovaný sa z akýchkoľvek dôvodov zdržuje v cudzine sama osebe neodôvodňuje záver, že svedok nemôže byť osobne vypočutý pred slovenským súdom pre nedosiahnuteľnosť a že sú preto splnené podmienky na prečítanie jeho výpovede podľa § 263 ods. 3 písm. a) Trestného poriadku. Pokiaľ možno podľa vyhlásenej medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná, alebo aj na bezzmluvnom základe takého svedka alebo spoluobžalovaného predvolať z cudziny, zákonná podmienka nedosiahnuteľnosti je splnená vtedy, až keď je zrejmé, že sa svedok alebo spoluobžalovaný na výsluch do Slovenskej republiky dobrovoľne nedostaví.

V posudzovanej veci sa naznačeným spôsobom nepostupovalo.

Okresný súd Banská Bystrica, ktorý na hlavnom pojednávaní 14. mája 2007 konštatoval, že účasť svedka P. V. je na hlavnom pojednávaní bezpodmienečne nevyhnutná (č.l. 2045) predtým, ale ani potom nevykonal všetko potrebné na zistenie toho, či a kde konkrétne na území Slovenskej republiky alebo v cudzine sa má svedok nachádzať v záujme toho, aby svedka P. V. bolo možné na hlavné pojednávanie predvolať buď z cudziny alebo z miesta pobytu na území republiky, prípadne ho predviesť a v krajnom prípade aplikovať postup podľa § 88 Trestného poriadku.

Prvostupňový súd celkom rezignoval na možnosť zistenia miesta konkrétneho pobytu svedka vo V. v S., kde sa podľa vyjadrenia svedka J. V. na hlavnom pojednávaní 20. marca 2007 mal jeho brat nachádzať, pričom menovaný slúbil túto adresu oznámiť súdu (pozri č.l. 2045).

V spise (č.l. 2054) sa síce nachádza žiadosť adresovaná svedkovi J. V., avšak táto nebola realizovaná, pretože chýba doklad o tom, že by uvedená písomnosť bola svedkovi doručená.

Ďalej treba zdôrazniť, že okresný súd požiadal Obvodné oddelenie Policajného zboru Hriňová 23. mája 2007 o predvedenie svedka P. V. na hlavné pojednávanie 13. júna 2007 (č.l. 2052), pričom 12. júna 2007 (č.l. 2064), teda deň pred pojednávaním mu bolo Obvodným oddelením Policajného zboru v D. oznámené, že svedok P. V. sa v súčasnosti zdržiava na nezistenej adrese v meste H. Napriek tomu, že uvedenou správou bolo spochybnené, či svedok sa v skutočnosti zdržiava v cudzine, okresný súd zamietnutie návrhu obhajoby na vypočutie svedka P. V. v uznesení z 13. júna 2007, sp. zn. 1 T 6/2007 (č.l. 2079), odôvodnil dlhodobým pobytom svedka v cudzine, prakticky na neznámom mieste, čo robí osobu svedka nedosiahnuteľnou. Predčasnosť a nepresvedčivosť takého záveru zdôraznil aj Krajský súd v Banskej Bystrici v uznesení z 3. júla 2007, sp. zn. 5 To 167/07 (č.l. 2098), s tým, že vo veci treba aplikovať ustanovenie § 88 Trestného poriadku o zabezpečení svedka, čo však okresný súd neučinil. Napriek tomu, že pred ostatným hlavným pojednávaním 1. augusta 2007, kde bola výpoveď svedka P. V. prečítaná, bola do spisu založená správa súkromnej detektívnej služby, podľa ktorej na základe viacerých okolností, okrem iného aj toho, že mobilný telefón svedka bol aktívny v sieti španielskeho mobilného operátora, sa svedok P. V. má zdržovať v Š., nemožno túto okolnosť považovať za nepochybnú. Je tomu tak preto, že vôbec neboli súdom preverení a vypočutí jednotliví nositelia informácií, s ktorými pracovala polícia a neboli vypočuté ani osoby, menovite uvádzané v správe detektívnej služby. Okresný súd celkom ignoroval aj informáciu, že svedok P. V. mal byť v prvý augustový týždeň 2007 v mieste pobytu, pričom na hlavnom pojednávaní 1. augusta 2007 jeho skoršie výpovede prečítal, deklarujúc splnenie všetkých už spomenutých podmienok prečítania výpovede svedka podľa § 263 ods. 3 písm. a) Trestného poriadku, hoci nevykonal všetky potrebné dôkazy pre záver, že svedok sa skutočne nachádza na neznámom mieste v cudzine, v dôsledku čoho je nedosiahnuteľný pre nemožnosť predvolať ho.

Uvedeným postupom si okresný súd nevytvoril zákonné podmienky na prečítanie výpovedí svedka P. V. na hlavnom pojednávaní a pokiaľ tak urobil, postupoval v rozpore s ustanovením § 263 ods. 3 písm. a) Trestného poriadku. Odsudzujúci rozsudok súdu prvého stupňa sa nepochybne opiera aj o usvedčujúce výpovede svedka P. V. z prípravného konania, majúce povahu priameho usvedčujúceho dôkazu. Keďže tieto boli prečítané bez splnenia zákonných podmienok, došlo k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku tým, že súd oprel svoje rozhodnutie o dôkaz, majúci podstatný význam pre rozhodnutie, ktorý nebol súdom vykonaný zákonným spôsobom.

V žiadnom smere nemožno spochybníť ani dovolacie námietky oboch obvinených, že došlo k porušeniu ich práva na obhajobu zásadným spôsobom, tým, že sa im neumožnilo použiť právo posledného slova upravené v § 275 Trestného poriadku, nasledujúce vždy po záverečných rečiach. Obvinenému M. Z., ako to vyplýva najmä zo zvukového záznamu hlavného pojednávania, vôbec nebolo umožnené predniesť posledné slovo a obvinený Š. B. bol na jeho prednesenie vyzvaný chybne, pred záverečnými rečami, navyše ho ani neukončil a po záverečných rečiach nasledujúcich po prestávke mu už právo posledného slova nebolo udelené.

Ako to zdôraznil aj Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom uznesení z 5. februára 2009, sp. zn. IV.ÚS 22^09-31, týkajúcom sa obvineného M. Z., právo posledného slova umožňuje obvinenému, aby v záujme čo najširšieho uplatnenia práva na obhajobu prehovoril ako posledný, bezprostredne predtým, ako sa senát odoberie k záverečnej porade, aby tak mohol ovplyvniť súd pri vyhodnocovaní výsledkov dokazovania, prípadne aj k rozhodnutiu doplniť dokazovanie, a teda pokračovať v hlavnom pojednávaní. Neumožnenie uplatnenia tohto práva je zásadným porušením práva na obhajobu, ktoré napĺňa dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

**Rozhodnutia a stanoviská vo veciach občianskoprávných,
obchodných a správnych**

55.

ROZHODNUTIE

Rozsudok súdu negatívne určujúci, že žalovaní nie sú vlastníckmi nehnuteľnosti, nemôže zlepšiť právne postavenie žalobkyne, ktorá svoje vlastnícke právo nepreukazuje na ňu znejúcim tzv. nadobúdacím titulom a dosiaľ nebola zapísaná ako vlastnícka predmetnej nehnuteľnosti v evidencii právnych vzťahov k nehnuteľnostiam. Na podaní žaloby, predmetom ktorej je takéto určenie, nemá žalobkyňa naliehavý právny záujem [§ 80 písm. c) O. s. p.].

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. decembra 2008, sp. zn. 2 M Cdo 20/2007)

Okresný súd Považská Bystrica rozsudkom z 25. septembra 2006, č. k. 5 C 25/2004-123, určil, že žalovaní nie sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti PKN parcely č. 241 zapísanej vo vložke 437 katastrálnom území D., ktorá je totožná s parcelami KN č. 241/1 - zastavaná plocha o výmere 504 m² a č. 241/3 - zastavaná plocha o výmere 236 m², každý v podiele 10 008/40 680. Žalovaným uložil povinnosť zaplatiť žalobkyňu náhradu trov konania vo výške 11 234,- Sk. Svoje rozhodnutie vo veci samej odôvodnil tým, že z výsledkov vykonaného dokazovania vyplynul záver, že žalovaní nie sú spoluvlastníkmi predmetných pozemkov, nakoľko vlastníctvo nenadobudli vydržaním pre chýbajúcu podmienku vydržania, a to dobromyseľnosť v tom, že im tieto nehnuteľnosti patria. Vydržaním nadobudli vlastníctvo k predmetným nehnuteľnostiam rodičia žalobkyne a právneho predchodcu žalovaných 1/ a 2/ na základe viacerých neformálnych právnych úkonov; nehnuteľnosti sú preto predmetom dedenia po oboch. K uvedenému záveru dospel na základe toho, že pred zápisom žalovanej 3/ a jej manžela, právneho predchodcu žalovaných 1/ a 2/, do pozemkovej knihy ich obaja neužívali ako vlastné a vedeli, že tieto nehnuteľnosti patria rodičom žalobkyne, ktorá je sestrou právneho predchodcu žalovaných 1/ a 2/. Zápis vlastníckeho práva na základe skutočnej držby, kúpy a zámeny bol v pozemkovej knihe vykonaný v prospech právneho predchodcu žalovaných 1/ a 2/, bývalého manžela žalovanej 3/ a tiež žalovanej 3/ v podieloch po 20 01€/40 680 na základe uznesenia Okresného súdu Považská Bystrica č. d. 359/62 z 29. mája 1963. K zápisu vlastníckeho práva k pozemku vedenému v pozemkovej knihe ako parcela č. 241 zapísaná vo vložke č. 437 katastrálneho územia D. na žalovanú 3/ a jej manžela, právneho predchodcu žalovaných 1/ a 2/, brata žalobkyne, došlo v súvislosti s tým, že právny predchodca žalovaných 1/ a 2/ a žalovaná 3/ začali so stavbou rodinného domu na parcele, na ktorej stál aj pôvodný rodičovský dom súpisné č. 28, ktorý bez pozemku je vo vlastníctve žalobkyne. K tomuto pozemku v celosti bolo zapísané vlastnícke právo otca žalovaných 1/ a 2/ a žalovanej 3/, a to aj k časti, na ktorej sa nachádza dom žalobkyne, pričom na ňom je postavený aj dom súpisné č. 29 vo vlastníctve žalovaných. Z dokazovania vyplynula aj nespornosť užívania pozemku žalovanou 3/ a právnym predchodcom žalovaných 1/ a 2/, ktorí si nikdy nerobili nárok na celú pozemkovknížnú parcelu, spolu so žalobkyňou ju užívali, každý z účastníkov ako príslušenstvo k svojmu rodinnému domu až do roku 1984, kedy manžel žalovanej 3/ daroval rodičovský dom žalobkyňu. Výrok o trovách konania odôvodnil úspešnosťou žalobkyne v konaní [§ 142 ods. 1 O. s. p.].

Krajský súd v Trenčíne o odvolaní žalovaných rozhodol rozsudkom z 2. mája 2007, sp. zn. 17 Co 329/2006, ktorým rozsudok súdu prvého stupňa podlá § 219 O. s. p. potvrdil. O trovách odvolacieho konania rozhodol tak, že žalobkyňu nepriznal ich náhradu. Stotožnil sa so skutkovým a právnym záverom súdu prvého stupňa, že vzhľadom na chýbajúcu dobromyseľnosť právnych predchodcov žalovaných 1/ a 2/ a jeho vtedajšej manželky, žalovanej 3/, nenadobudli vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam vydržaním na základe č. d. 359/62. V čase povolenia tohto zápisu do pozemkovej knihy žalobkyňa bývala v rodičovskom dome súpisné č. 28 a užívala túto domovú nehnuteľnosť spolu s príslušenstvom a otec žalovaných 1/ a 2/ a žalovaná 3/ vedeli, že nie sú vlastníckmi predmetných nehnuteľností (mali vedomosť o tom, že užívajú nehnuteľnosť patriacu rodičom žalobkyne a právneho predchodcu žalovaných 1/ a 2/). Vlastnícke právo mohli nadobudnúť vydržaním iba rodičia žalobkyne a starí rodičia žalovaných 1/ a 2/, napriek tomu ich nadobudli do vlastníctva otec žalovaných 1/ a 2/ a žalovaná 3/. Žalovaní preto dobromyseľne neužívali nehnuteľnosti zapísané ako parcely č. 241/1 a č. 241/3. Tieto patria do dedičstva po rodičoch žalobkyne a právneho predchodcu žalovaných 1/ a 2/. Výrok o nepriznaní náhrady trov odvolacieho konania v odvolacom konaní úspešnej žalobkyne odôvodnil jej vzdaním sa prisúdenia náhrady trov (§ 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O. s. p.).

Generálny prokurátor Slovenskej republiky na podnet žalovaných podal mimoriadne dovolanie proti obom rozsudkom súdov nižších stupňov. Navrhol oba napadnuté rozsudky zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Mimoriadne dovolanie odôvodnil nesprávnym právnym posúdením veci [§ 243f ods. 1 písm. c) O. s. p.] súdmi nižších stupňov, pričom ochranu práv a zákonom chránených záujmov účastníkov konania - podnecovateľov mimoriadneho dovolania, nemožno dosiahnuť inými právnymi prostriedkami (§ 243e ods. 1 O. s. p.). Podmienkou procesnej prípustnosti určovacích žalôb je existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení [§ 80

písm. c) O. s. p.], ktorý sa viaže na konkrétny určovací petít a súvisí s vyriešením otázky, či sa návrhom s daným určovacím petítom dosiahne odstránenie spornosti žalobcovho práva a neistoty v jeho právnom vzťahu. V preskúmvanej veci niet naliehavého právneho záujmu na žalobkyňou požadovanom určení, že žalovaní 1/, 2/ a 3/ nie sú podielovými spoluvlastníkmi predmetných nehnuteľností, pretože ani na základe žalobkyňou požadovaného negatívneho určenia spoluvlastníckeho práva žalovaných, nepríde k zmene právneho postavenia žalobkyne. Žalobkyňa odôvodňovala naliehavý právny záujem na požadovanom určení rozpormi v užívaní predmetných nehnuteľností so žalovanými a možnosťou vyriešiť otázku vlastníctva k nim vydaním osvedčenia podľa § 63 zákona č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (ďalej len „Notársky poriadok“). Podľa názoru generálneho prokurátora Slovenskej republiky účelom podanej žaloby sa javí zbavenie sa zákonnej povinnosti žalobkyne predložiť vyjadrenia žalovaných, že nemajú k vzniku jej vlastníckeho práva výhrady v zmysle § 63 písm. a) ods. 1 Notárskeho poriadku (k osvedčeniu o vydržaní sa predkladajú vyjadrenia osôb, ktorým posledný zápis v katastri nehnuteľností preukazuje vlastnícke právo k nehnuteľnosti). Z dokazovania v danej veci vyplynulo, že žalovaná 3/ a právny predchodca žalovaných 1/ a 2/ sú zapísaní vlastníckmi predmetného pozemku PKN parcely č. 241 vo vložke 437 katastrálneho územia D. s tým, že pozemková kniha v zmysle § 8 ods. 4 zákona č. 16¹/1995 Z. z. katastrálneho zákona je archívny dokument s trvalou dokumentárnou hodnotou, pričom v zmysle § 1 ods. 1 tohto zákona o definovaní katastra nehnuteľností geometrickým určením, súpisom a popisom nehnuteľností možno dôvodiť, že pozemková kniha nie je katastrom nehnuteľností, a preto na vydanie osvedčenia v zmysle § 63 písm. a) ods. 1 Notárskeho poriadku nie sú potrebné vyjadrenia vlastníkov zapísaných v pozemkovej knihe. Podanou žalobou žalobkyňa žiadala určiť, že žalovaní nie sú podielovými spoluvlastníkmi predmetných pozemkov v podiele 40 032/40 680, ktorý predstavuje podiel zapísaný do pozemkovej knihy na základe rozhodnutia č. d. 359/62. Vlastníctvo žalovaných v podiele 648⁴/40 680 k predmetným nehnuteľnostiam, ktorého vlastníctvo bolo do pozemkovej knihy zapísané žalovanej 3/ a právneho predchodcovi žalovaných 1/ a 2/ na základe č. d. 28/1964, žalobkyňa nespochybnila. Preto aj v prípade, ak by na vydanie osvedčenia o vydržaní podľa § 63 Notárskeho poriadku boli potrebné vyjadrenia vlastníkov zapísaných v pozemkovej knihe, resp. ich právnych nástupcov z titulu nesporného spoluvlastníckeho podielu 648/40 680, vyjadrenie žalovanej 3/ je potrebné. Z uvedeného vyplýva, že vydaným rozsudkom sa žalobkyňou deklarované neisté právne postavenie nezlepšilo a podmienky stanovené v § 63 Notárskeho poriadku na vydanie osvedčenia o vydržaní sa pre ňu nezmenili, pretože rozsudok súdu o negatívnom určení spoluvlastníctva žalovaných nemôže byť spôsobilým zlepšiť právne postavenie žalobkyne, ktorá svoje vlastnícke právo nepreukazuje na ňu znejúcim tzv. nadobúdacím titulom (napr. kúpnu zmluvou alebo súdnym rozhodnutím) a dosiaľ nebola nikdy výslovne zapísaná vlastníckou predmetných nehnuteľností v príslušnej evidencii právnych vzťahov k nehnuteľnostiam. Takýmto negatívnym určením sa existujúci právny stav žalobkyne nezlepší, uspokojivo sa neodstráni jej neistota v danom právnom vzťahu a nevylučuje ďalšie konania o vlastníctve predmetných nehnuteľností. Podľa generálneho prokurátora Slovenskej republiky je otáznou vykonateľnosť predmetného rozsudku, lebo Správa katastra pozemkovú knihu ako archívny dokument s trvalou dokumentárnou hodnotou spravuje, vydáva z nej výpisy, nezapisuje však do nej žiadne zmeny, preto predmetným rozsudkom s negatívnym určením vlastníctva nemožno dosiahnuť zmenu zapísaných vlastníkov v pozemkovej knihe. Mimoriadny dovolateľ poukázal aj na rozpor oboch rozsudkov súdov nižších stupňov s ustanovením § 152 ods. 2 O. s. p., pretože okresný súd nerozhodol o celom návrhu (nerozhodol o časti návrhu žalobkyne z 20. augusta 2006, ktorým žiadala určiť, že žalovaná 3/ nie je podielovou spoluvlastníckou predmetných nehnuteľností v podiele 10 008/40 680) a krajský súd potvrdil tento neúplný rozsudok súdu prvého stupňa.

Žalobkyňa sa k mimoriadnemu dovolaniu nevyjadrila.

Žalovaní vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu uviedli, že žalobkyňa nepreukázala v konaní naliehavý právny záujem na požadovanom určení a jej negatívna žaloba je procesne neprípustná, lebo žalobe vyhovujúcim rozsudkom sa jej právne postavenie nezmení - nevyrieši sa ním spornosť právneho vzťahu účastníkov. Žalovaní 1/ a 2/ zdedili po ich právnom predchodcovi (otcovi) predmetné nehnuteľnosti v príslušnom podiele v roku 1986 a odvtedy sú dobromyseľní, že im tento spoluvlastnícky podiel nehnuteľností patrí. Záver súdov, že právny predchodca žalovaných 1/ a 2/ a jeho vtedajšia manželka (žalovaná 3/) nadobudli vlastníctvo len časti parcely č. 241 zapísanej v pozemkovej knihe vo vložke č. 437, je v rozpore s výsledkami vykonaného dokazovania. V rozpore so skutočnosťou je aj záver súdov, že žalobkyňa užívala nepretržite predmetné nehnuteľnosti, nakoľko od roku 1962 žila v K. Mylným je podľa ich názoru aj záver, že predmetné nehnuteľnosti patria do dedičstva po rodičoch žalobkyne (ich starých rodičoch), nakoľko predmetné nehnuteľnosti darovali rodičia ich otca, právneho predchodcu žalovaných 1/ a 2/, ich otcovi a jeho vtedajšej manželke, žalovanej 3/.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O. s. p.), po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas (§ 243g O. s. p.) generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243e ods. 1 O. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O. s. p. v spojení s § 243a ods. 1 O. s. p.),

preskúmal napadnuté rozsudky okresného i krajského súdu v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O. s. p. v spojení s § 242 ods. 1 O. s. p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je opodstatnené.

V zmysle § 243f ods. 1 O. s. p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237,
- b) konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a
- c) rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Dovolací súd je viazaný rozsahom mimoriadneho dovolania, ale i v mimoriadnom dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O. s. p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O. s. p. a tzv. inými vadami, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

V mimoriadnom dovolaní je ako dovolací dôvod uvedené, že napadnuté rozsudky spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci [§ 243f ods. 1 písm. c) O. s. p.]. Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie veci môže spočívať v tom, že súd vec posúdil podľa nesprávneho právneho predpisu, alebo že správne použitý právny predpis nesprávne vyložil, prípadne ho na zistený skutkový stav nesprávne aplikoval.

Úlohou dovolacieho súdu v prípade dovolania odôvodneného nesprávnym právnym posúdením veci [§ 243f ods. 1 písm. c) O. s. p.] je posúdiť, či okresný súd i krajský súd na zistený skutkový stav použili správnu právnu normu a či ju správne interpretovali. Nesprávne právne posúdenie veci je spôsobilým do volacím dôvodom vtedy, ak bolo rozhodujúce pre rozhodnutie súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu, t. j. ak na takomto právnom posúdení napadnuté rozhodnutia spočívajú.

Povinnosťou súdov je interpretovať jednotlivé ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku predovšetkým z pohľadu účelu a zmyslu ochrany ústavne garantovaných základných práv a slobôd.

Podľa § 80 písm. c) O. s. p. návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Predpokladom úspešnosti návrhu na začatie konania o určení, či tu právny vzťah alebo právo je či nie, je v zmysle § 80 písm. c) O. s. p. naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Naliehavý právny záujem na určení je daný najmä tam, kde by bez tohto určenia bolo ohrozené právo žalobcu alebo kde by sa bez tohto určenia jeho právne postavenie stalo neistým. Naliehavý právny záujem podľa § 80 písm. c) O. s. p. je daný vtedy, ak existuje aktuálny stav objektívnej právnej neistoty medzi žalobcom a žalovaným, ktorý je ohrozením žalobcovho právneho postavenia (nie faktického) a ktorý nemožno iným právnym prostriedkom odstrániť. Povinnosť preukázať existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení zaťažuje žalobcu. Pre žalobcu to znamená nevyhnutnosť tvrdiť a dokázať skutočnosť, z ktorých vyplýva existencia naliehavého právneho záujmu na žiadanom určení. Posúdenie naliehavého právneho záujmu je otázkou právnej kvalifikácie rozhodných skutočností tých pomerov (vzťahov), ktoré sú ohrozené neistotou. Ak súd dospeje k záveru, že podaná žaloba nie je procesne prípustným nástrojom ochrany práva žalobcu, lebo žalobca nepreukázal naliehavý právny záujem na určení vyjadrenom v petíte žaloby, súd žalobu zamietne bez toho, aby pristúpil k skúmaniu vecnej opodstatnenosti žaloby.

V danom prípade súd prvého stupňa tým, že pristúpil k posúdeniu vecnej opodstatnenosti žaloby na určenie neexistencie spoluvlastníctva žalovaných, nepriamo vyjadril, že žalobkyňa má naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Posúdiť, či napadnutý rozsudok spočíva na správnom právnom posúdení veci, znamenalo preto preskúmať správnosť tohto, súdom prvého stupňa výslovne nevyjadreného záveru. Keďže odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v zmysle § 219 O. s. p. potvrdil z dôvodu jeho vecnej správnosti, možno dospieť k záveru, že za správny považoval nielen zistený skutkový stav, ale aj jeho právne posúdenie (aj posúdenie procesnej prípustnosti podanej žaloby).

Žalobkyňa odôvodňovala naliehavý právny záujem na požadovanom negatívnom určení rozpormi v užívaní predmetných nehnuteľností so žalovanými a možnosťou vyriešiť otázku vlastníctva vydaním osvedčenia podľa § 63 Notárskeho poriadku.

Podľa § 63 ods. 1 písm. a) Notárskeho poriadku osvedčenie vyhlásenia o vydržaní vlastníckeho práva k nehnuteľnosti alebo o vydržaní práva zodpovedajúceho vecnému bremenu sa vydáva formou notárskej zápisnice. Notárska zápisnica musí obsahovať vyhlásenie účastníka, že splnil podmienky vydržania podľa osobitného predpisu (§ 134 Občianskeho zákonníka), najmä okolnosti odôvodňujúce začatie oprávnenej držby, trvanie

a nepretržitosť držby. K vyhláseniu účastníkov dokladá vyjadrenia osôb, ktorým posledný zápis v katastrí nehnuteľností preukazuje vlastnícke právo k nehnuteľnosti alebo právo zodpovedajúce vecnému bremenu, alebo ich právnych nástupcov, ak sú tieto osoby známe, že nemajú k vzniku vlastníckeho práva alebo práva zodpovedajúceho vecnému bremenu výhrady.

Podanou žalobou žalobkyňa žiadala určiť, že žalovaní nie sú podielovými spoluvlastníkmi predmetného pozemku v podiele 40 032/40 680 (zapísaného v pozemkovej knihe na základe č. d. 359/62). V pozemkovej knihe sú pritom ako podieloví spoluvlastníci vedení aj právny predchodca žalovaných 1/ a 2/ a žalovaná 3/ v podiele 648/40 680 (zapísaného v pozemkovej knihe na základe č. d. 28/64); žalobkyňa túto skutočnosť nespochybnila. Opodstatnený je preto záver, že aj keby bolo podanej žalobe vyhovené, vyžadovalo by sa naďalej na vydanie osvedčenia o vydržaní podľa § 63 písm. a) ods. 1 Notárskeho vyjadrenie žalovanej 3/. Neisté právne postavenie žalobkyne by sa vyhobením jej žalobe neodstránilo a podmienky stanovené v § 63 písm. a) ods. 1 Notárskeho poriadku na vydanie osvedčenia o vydržaní by sa pre ňu nezmenili.

Možno zhrnúť, že rozsudok súdu negatívne určujúci, že žalovaní nie sú vlastníkami nehnuteľnosti, nemôže byť v danom prípade spôsobilý zmeniť (zlepšiť) právne postavenie žalobkyne, ktorá svoje vlastnícke právo nepreukazuje na ňu znejúcim tzv. nadobúdacím titulom (napr. kúpnu zmluvou alebo súdnym rozhodnutím) a dosiaľ nebola zapísaná vlastníckou predmetných nehnuteľností v príslušnej evidencii právnych vzťahov k nehnuteľnostiam. ňou požadovaným negatívnym určením sa v porovnaní s existujúcim stavom jej právne postavenie nezlepšuje, uspokojivo sa neodstraňuje jej neistota v danom právnom vzťahu, ktorá pretrváva naďalej a nevylučuje ďalšie konania o vlastníctve predmetných nehnuteľností.

Z uvedeného vyplýva, že žalobkyňa nemá naliehavý právny záujem na požadovanom určení [§ 80 písm. c) O. s. p.] a že rozsudky okresného súdu i krajského súdu spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci. Generálny prokurátor Slovenskej republiky preto dôvodne podal mimoriadne dovolanie podľa § 243e O. s. p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. c) O. s. p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky so zreteľom na to rozsudky okresného i krajského súdu v zmysle § 243b ods. 2 a 3 v spojení s § 243i ods. 2 O. s. p. zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie okresnému súdu s tým, že právny názor vyslovený v tomto uznesení je preň záväzný.

V novom rozhodnutí rozhodne znovu o trovách pôvodného i do volacieho konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

56.

ROZHODNUTIE

Ak nedošlo k určení neplatnosti skončenia pracovného pomeru podľa § 77 Zákonníka práce, treba vychádzať z toho, že pracovný pomer bol skončený platne; na podaní žaloby o určenie trvania tohto pracovného pomeru nemôže mať žalobca v takom prípade naliehavý právny záujem [§ 80 písm. c) O. s. p.].

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 11. decembra 2008, sp. zn. 3 Cdo 147/2008)

Okresný súd Kežmarok rozsudkom z 29. októbra 2004, č. k. 4 C 160/2003-72, určil, že pracovný pomer medzi žalobkyňou a žalovaným, založený pracovnou zmluvou z 19. februára 2003 trvá; žalovaného zaviazal nahradiť žalobkyňu trovy konania. Vychádzal z toho, že na skončenie pracovného pomeru nie je postačujúce, aby zamestnávateľ v právnom úkone prejavil vôľu skončiť so zamestnancom pracovný pomer; tento úkon sa musí dostať do sféry zamestnanca. Žalovaný v danom prípade ale nepreukázal, že by žalobkyňi bol oznámený jeho úkon, ktorým chcel so žalobkyňou v skúšobnej dobe skončiť pracovný pomer.

Na základe odvolania žalovaného Krajský súd v Prešove rozsudkom zo 17. júna 2005, sp. zn. 2 Co 123/2005, napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu zamietol; rozhodol tiež o trovách konania.

Na dovolanie žalobkyne Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom z 28. februára 2007, sp. zn. 4 Cdo 242/2005, zrušil rozsudok Krajského súdu v Prešove zo 17. júna 2005, sp. zn. 2 Co 123/2005, a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie. V odôvodnení odvolaciemu súdu vytkol, že v danej veci nerozlišoval medzi dobou a lehotou a nedodržiaval ani zákonnú terminológiu § 45 Zákonníka práce, ktoré upravuje skúšobnú dobu, a nie „skúšobnú lehotu“. V ústnej forme urobené skončenie pracovného pomeru v skúšobnej dobe má právne účinky, pokiaľ bolo oznámené druhému účastníkovi (právne účinky skončenia pracovného pomeru nemožno spájať s prípadným dodatočným písomným potvrdením). Len v takom prípade začne plynúť dvojmesačná lehota v zmysle § 77 Zákonníka práce na uplatnenie nároku z neplatného skončenia pracovného pomeru. Pokiaľ odvolací súd vychádzal z iného právneho názoru, tento bol nesprávny, a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1, 2 O. s. p.).

Krajský súd v Prešove v ďalšom konaní rozsudkom z 21. júna 2007, sp. zn. 9 Co 53/2007, zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že žalobu zamietol a účastníkom nepriznal náhradu trov konania. Vychádzal z toho, že v prejednávanej veci bola podaná žaloba na určenie, že pracovný pomer trvá. Podmienkou procesnej prípustnosti takejto žaloby je preukázanie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení [§ 80 písm. c) O. s. p.]. Tento záujem je daný, len ak požadované určenie je objektívne spôsobilé odstrániť stav právnej neistoty žalobcu, alebo ohrozenia jeho práva. Na základe žaloby o určenie, že pracovný pomer trvá, nemožno ani ako predbežnú otázku posudzovať otázku platnosti rozviazania pracovného pomeru, ak žaloba o neplatnosť skončenia pracovného pomeru nebola podaná dotknutým účastníkom v lehote uvedenej v § 77 Zákonníka práce. V danom prípade žalobkyňa takýto naliehavý právny záujem nepreukázala. Výsledkami vykonaného dokazovania bolo preukázané, že žalovaný v skúšobnej dobe 28. mája 2003 doručil žalobkyňi oznámenie o skončení pracovného pomeru. Žalobkyňa nepodala v zákonnej dvojmesačnej prekluzívnej lehote žalobu o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru v skúšobnej dobe. Zmeškanie tejto lehoty nemožno obchádzať žalobou o určenie, že pracovný pomer trvá. Z toho odvolací súd vyvodil, že žalobkyňa nepreukázala existenciu jej naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Keďže žalobe nemožno za takéhoto stavu vyhovieť, odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol s poukazom na § 224 ods. 2 a § 142 ods. 2 O. s. p.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie. Namietala nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom. Žiadala, aby dovolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Odvolaciemu súdu vytkla, že sa neriadil právnymi závermi zrušujúceho rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2007, sp. zn. 4 Cdo 242/2005. Vyslovila nesúhlas so záverom odvolacieho súdu, že žalovaný preukázal doručenie oznámenia o skončení pracovného pomeru žalobkyňi. Odvolací súd sa nevysporiadal s rozpormi vo výpovedí svedka G. a uspokojil sa s jeho písomným stanoviskom, ktoré bolo predložené súdu.

Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu žalobkyne navrhol dovolanie zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O. s. p.), bez nariadenia dovolacieho

pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 238 ods. 1 O. s. p.), dospel k záveru, že dovolanie nie je opodstatnené.

Občiansky súdny poriadok umožňuje účastníkovi podať dovolanie len z tých dôvodov, ktoré sú taxatívne uvedené v § 241 ods. 2 O. s. p. Dovolanie môže byť podané iba z dôvodov, že

- a) v konám došlo k vadám uvedeným v § 237 O. s. p.,
- b) konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

V dovolaní uplatnený dovolací dôvod neposudzuje dovolací súd len podľa toho, ako bol označený, ale podľa jeho obsahu (§ 41 ods. 2 v spojení s § 243c O. s. p.). Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uvedenými dovolacími dôvodmi, vrátane ich obsahového vymedzenia. Obligatórne sa zaoberá len vadami konania vymedzenými v § 237 O. s. p. a inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 242 ods. 1 O. s. p.).

V prejednávanej veci neboli v dovolaní namietané procesné vady konania v zmysle § 237 O. s. p. a ani tzv. iné procesné vady konania majúce za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; existencia väd tejto povahy nevyšla v dovolacom konaní najavo.

Žalobkyňa v dovolaní tvrdí, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci [§ 241 ods. 2 písm. c) O. s. p.], a to najmä v dôsledku nerešpektovania právneho názoru vysloveného v skoršom (zrušujúcom) rozhodnutí dovolacieho súdu. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Zo spisu vyplýva, že dovolateľka si dostatočne neuvedomuje, že Krajský súd v Prešove svoj zmeňujúci (žalobu zamietajúci) rozsudok z 21. júna 2007, sp. zn. 9 Co 53/2007, založil na dvoch samostatných právnych záveroch, pričom každý z nich bol sám o sebe dôvodom na zamietnutie žaloby. Prvým - z pohľadu dovolacieho súdu primárnym — dôvodom bolo, že žalobkyňa nemá naliehavý právny záujem na podaní žaloby o určenie trvania jej pracovného pomeru [§ 80 písm. c) O. s. p.]. Druhým - sekundárnym - bolo, že žalovaný platne skončil so žalobkyňou pracovný pomer v skúšobnej dobe.

Podľa § 80 O. s. p. návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o

- a) osobnom stave,
- b) splnení povinnosti, ktorá vyplýva zo zákona, z právneho vzťahu alebo z porušenia práva,
- c) určenie, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Naliehavý právny záujem žalobcu na požadovanom určení v zmysle § 80 písm. c) O. s. p. musí byť kvalifikovaný - naliehavý. Posúdenie naliehavého právneho záujmu je otázkou právnej kvalifikácie rozhodujúcich skutočností, čo pre žalobcu znamená nevyhnutnosť tvrdiť a preukázať skutočností, z ktorých vyvodzuje existenciu tohto svojho právneho záujmu. Žalobca ale nemôže mať naliehavý právny záujem v zmysle uvedeného ustanovenia, pokiaľ sa ochrany práv môže domáhať žalobou na plnenie, alebo ak k odstráneniu neistoty slúžia osobitné právne postupy upravené v príslušných právnych predpisoch.

Prípady osobitného postupu v zmysle uvedeného vyplývajú tiež z § 77 Zákonníka práce. V zmysle tohto ustanovenia neplatnosť skončenia pracovného pomeru výpoveďou, okamžitým skončením, skončením v skúšobnej dobe alebo dohodou môže zamestnanec, ako aj zamestnávateľ uplatniť na súde najneskôr v lehote dvoch mesiacov odo dňa, keď sa mal pracovný pomer skončiť.

Uvedené ustanovenie (§ 77 Zákonníka práce) priznáva účastníkom pracovnoprávneho vzťahu možnosť uplatniť na súde neplatnosť zrušovacieho prejavu druhej strany tohto vzťahu; tým je však zároveň - z aspektu § 80 písm. c) O. s. p. - vylúčené, aby sa niektorý z nich z rovnakého právneho dôvodu (základu) žalobou podanou v zmysle § 80 písm. c) O. s. p. domáhal proti druhému účastníkovi určenia, že pracovný pomer trvá (rozhodnutie o takejto určovacej žalobe by predpokladalo prejudiciálne posúdiť platnosť alebo neplatnosť skončenia pracovného pomeru).

Právo účastníka pracovnoprávneho vzťahu domáhať sa určenia neplatnosti zrušovacieho prejavu uvedeného v § 77 Zákonníka práce zaniká márnym uplynutím dvojmesačnej lehoty. Pokiaľ neplatnosť skončenia pracovného pomeru podľa § 77 Zákonníka práce nebola vyslovená právoplatným rozsudkom, treba vychádzať z toho,

že pracovný pomer bol skončený platne; na podaní žaloby o určenie trvania tohto pracovného pomeru nemôže mať žalobca v takom prípade naliehavý právny záujem [§ 80 písm. c) O. s. p.] a tento nedostatok predstavuje samostatný a prvoradý dôvod, pre ktorý jeho určovací žaloba nemôže obstáť a treba ju bez ďalšieho zamietnuť.

Z uvedeného vyplýva, že Najvyšší súd Slovenskej republiky sa nestotožnil s dovolacou námietkou, že odvolací súd neposúdil správne otázku naliehavého právneho záujmu žalobkyne na požadovanom určení. Dovolacie konanie má prieskumnú povahu, dokazovanie sa v ňom nevykonáva, a preto je vylúčené, aby dovolací súd prehodnocoval hodnotiace skutkové závery odvolacieho súdu. Uvedené platí aj o závere odvolacieho súdu, že právny úkon žalovaného, ktorým prejavil vôľu skončiť so žalobkyňou pracovný pomer, sa dostal do dispozičnej sféry žalobkyne. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu odvolací súd správne dospel k názoru, že žalobkyňa v danom prípade nepreukázala naliehavý právny záujem na požadovanom určení [§ 80 písm. c) O. s. p.] a v jeho absencii videl rozhodujúci dôvod na zamietnutie žaloby. So zreteľom na prvoradosť tohto dôvodu zamietnutia žaloby (procesnej neprípustnosti žaloby) už ani v dovolacom konaní nemalo žiadne opodstatnenie skúmanie vecnej stránky podanej žaloby.

Pre úplnosť dovolací súd dodáva, že viazanosť odvolacieho súdu právnym názorom dovolacieho súdu vysloveným v zrušujúcom rozhodnutí (§ 243d ods. 1 druhá veta O. s. p.), má svoje limity. Pokiaľ ide o otázku splnenia procesnej podmienky prípustnosti určovacej žaloby [§ 80 písm. c) O. s. p.] treba uviesť, že Najvyšší súd Slovenskej republiky vo vzťahu k nej v rozsudku z 28. februára 2007, sp. zn. 4 Cdo 242/2005, nevyslovil právny názor, ktorým by súdy boli viazané. So zreteľom na dôvod, pre ktorý bolo treba dovolanie zamietnuť, dovolací súd sa nezaoberal tými dovolacími námietkami, ktoré z hľadiska uvedeného dôvodu boli irelevantné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobkyne rozsudkom (§ 243b ods. 4 O. s. p.) zamietol, lebo nie sú dané dôvody dovolania a nezistil ani vady konania, pre ktoré by bolo treba napadnuté rozhodnutie zrušiť (§ 243b ods. 1 O. s. p.).

V dovolacom konaní procesné úspešnému žalovanému vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobkyňi, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 4 O. s. p., § 224 ods. 1 O. s. p. a § 142 ods. 1 O. s. p.). Dovolací súd žalovanému nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, lebo v dovolacom konaní nebol podaný návrh na rozhodnutie o náhrade trov dovolacieho konania (§ 151 O. s. p.).

57.

ROZHODNUTIE

Ak účastník nemôže dosiahnuť ochranu svojich práv a právom chránených záujmov z dôvodu, že súd nesprávne aplikoval ustanovenia procesného súdneho poriadku, potom nesprávny postup súdu je zásahom do práva účastníka na súdnu ochranu.

Takéto dôsledky má aj uznesenie o odmietnutí opravného prostriedku, z ktorého nemožno zistiť, že odmietnutie opravného prostriedku zodpovedá zneniu § 250p O. s. p.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. mája 2009, sp. zn. 4 So 18/2009)

Krajský súd v N. uznesením z 12. novembra 2008 odmietol opravný prostriedok navrhovateľky, podaný proti rozhodnutiu odporkyne z 2. júla 2008, ktorým podľa § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov bol navrhovateľke zvýšený od 1. júla 2007 invalidný dôchodok na sumu 9 022,- Sk mesačne.

Proti tomuto uzneseniu podala navrhovateľka včas odvolanie a domáhala sa „opätovného prešetrenia situácie ohľadne jej invalidného dôchodku“. Uviedla, že jej nebolo doručené uznesenie zo súdneho konania zo 17. júna 2008, kde pracovník odporkyne nemal jej podklady. Ďalej uviedla, že odporkyňa jej zaslala dokumenty z 2. júla 2008, z ktorých vyplýva, že jej zvyšujú dôchodok od 1. júla 2007 a 14. júla 2008 jej zaslali rozhodnutie o vrátení peňazí za obdobie do 13. júla 2007 a od 14. júla jej dôchodok znížili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací [§ 250s Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“), v spojení s § 10 ods. 2 O. s. p.] po preskúmaní napadnutého uznesenia dospel k záveru, že ho treba zrušiť.

Z odôvodnenia uznesenia krajského súdu nemožno zistiť, z akých dôvodov krajský súd opravný prostriedok navrhovateľky odmietol. Opravný prostriedok možno odmietnuť výslovne len z dôvodov taxatívne vymedzených v § 250p O. s. p., pričom dôvod odmietnutia musí byť z rozhodnutia súdu jasný a jednoznačný. V predmetnej veci sa však krajský súd obmedzil len na citáciu uvedeného ustanovenia a dôvod odmietnutia opravného prostriedku nešpecifikoval. Za tohto stavu vo veci je napadnuté uznesenie krajského súdu nepreskúmateľné.

Podľa názoru odvolacieho súdu, ak krajský súd odmietol opravný prostriedok bez špecifikácie dôvodu odmietnutia, odňal tým navrhovateľke možnosť konať pred súdom [§ 221 ods. 1 písm. f) O. s. p.].

Pod odňatím možnosti konať pred súdom [§ 221 ods. 1 písm. f) O. s. p.] treba rozumieť taký nesprávny procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Za takýto postup treba považovať aj odmietnutie opravného prostriedku v prípade, keď nie je jednoznačne uvedený dôvod jeho odmietnutia podľa § 250p O. s. p.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti odvolací súd napadnuté uznesenie krajského súdu podľa § 221 ods. 1 písm. f) O. s. p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní bude povinnosťou krajského súdu vo veci opätovne rozhodnúť, svoje rozhodnutie riadne odôvodniť a zároveň rozhodnúť aj o náhrade trov celého konania (§ 224 ods. 3 O. s. p.).

58.

ROZHODNUTIE

Ak ručiteľ prevzal ručenie na colnom vyhlásení, zodpovedá iba za colný dlh podľa colného vyhlásenia a nie za dodatočne vyrubený colný dlh, za ktorý sa písomne nezaručil.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 11. júna 2009, sp. zn. 3 Sžf 23/2009)

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v N. zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného č. 47902/2007-1410 zo dňa 6. novembra 2007, ktorým žalovaný potvrdil rozhodnutie Colného úradu v N., sp. zn. 60293/2007-6158 zo dňa 9. augusta 2007, podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov a odvolanie žalobcu zamietol. Týmto rozhodnutím deklarantovi U. T., s. r. o., bol dodatočne vymeraný colný dlh vo výške 9 716 276,- Sk, ktorý vznikol podľa článku 201 ods. 1 písm. a) Colného kódexu prepustením tovaru. Dlužníkovi (deklarantovi) uložil colný dlh zaplatiť v lehote desiatich dní odo dňa oznámenia dlžného cla a v zmysle článku 195 Colného kódexu rozhodol, že túto povinnosť má i žalobca ako ručiteľ, ak sa suma colného dlhu stane splatnou a neurobí tak dlžník.

Krajský súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že podľa článku 195 Nariadenia Rady (EHS) č. 291/92 (Colný kódex), ručiteľ sa písomne zaviazal, že spoločne a nerozdielne s dlžníkom splní zaručenú sumu colného dlhu, ak sa táto stane splatnou.

Žalobca v zmysle vyššie citovaného ustanovenia ručí za tento colný dlh podľa záručnej listiny aj v konaní o dodatočnom dovyrubení colného dlhu. Toto konanie nie je možné odčleniť od základného konania, pretože podľa názoru súdu ručiteľský záväzok poskytnutý podľa záručnej listiny z 29. júna 2005 by stratil opodstatnenie, keby sa táto záručná listina mala vzťahovať iba na colný dlh určený dlžníkovi v pôvodnom konaní. Z obsahu administratívneho spisu, z vykonaného dokazovania a zo zabezpečených dôkazov jednoznačne vyplýva, že konanie o dovyrubení cla má základ práve v tom pôvodnom konaní, v ktorom boli deklarantom predložené jednotlivé colné vyhlásenia, za ktoré prijal žalobca záruku predmetnou záručnou listinou s takým obsahom, ako je vyššie uvedené. Ak by nebolo základné konanie, nebolo by možné ani dovyrubiť colný dlh. Colný úrad preto správne postupoval, keď v konaní o dovyrubení cla považoval žalobcu za účastníka colného konania a rozhodol o jeho povinnosti v zmysle článku 195 Colného kódexu.

Z týchto dôvodov dospel krajský súd k záveru, že napadnuté rozhodnutia žalovaného, ako i prvostupňového colného orgánu boli v súlade so zákonom, a preto žalobu podľa § 250j ods. 1 O. s. p. zamietol.

Proti tomuto rozsudku podal žalobca v zastúpení advokátom včas odvolanie. Namietal, že v čase tohto colného konania, kedy sú ručiteľovi známe rozhodujúce skutočnosti na jeho rozhodnutie zaručiť sa za colný dlh, prejavuje svoju vôľu. Ručiteľ musí prejavovať svoju vôľu ručiť za colný dlh spôsobom ktorý určuje čl. 195 ods. 1 Colného kódexu, teda písomne sa zaväzuje, že splní zaručenú výšku colného dlhu. Nemôže byť sporné, že ručí do konkrétnej sumy colného dlhu uvedenej v colnom vyhlásení alebo v záručnej listine. V prípade, že v čase jeho prejavu vôle nie je známa konkrétna výška zabezpečenia v zmysle citovaného ustanovenia, nemôže platne vzniknúť jeho záväzok z dôvodu jeho neurčitosti.

Nemôže byť sporné, že vzťah medzi správnym orgánom (štátom) a žalobcom, na rozdiel od vzťahu dlžníka a správneho orgánu (štátu), je záväzkovo-právny vzťah, kde postavenie účastníkov tohto vzťahu je rovné. Colný úrad, ani žalovaný v tomto vzťahu nemajú voči ručiteľovi postavenie správneho orgánu, pretože pri vzniku záväzku nerozhodujú o jeho povinnosti, či práve. Vznik jeho ručiteľského záväzku je založený na jeho prejave vôle a je právom colných orgánov, či dlžníkom (nie ručiteľom) navrhnutý spôsob zabezpečenia príjmu, alebo nie.

Vstupom SR do EÚ nadobudlo v SR účinnosť Nariadenie Rady (EHS) č. 2913/1992 Colný kódex, na základe ktorého rozhodujú colné orgány členských krajín EÚ s účinkami na celé územie EÚ. Formu vyjadrenia ručiteľského záväzku, druh a obsah ručiteľského záväzku autoritatívne ustanovuje čl. 195 Colného kódexu, ktorý má prednosť pred vnútroštátnou právnou úpravou. Tento právny predpis podrobnosti záručnej listiny neupravuje. Nesporne z citovaného ustanovenia vyplýva, že z vyhlásenia ručiteľa musí byť zrejmá zaručená výška colného dlhu. V zákone č. 199/2004 Z. z. v platnom znení, je prílohou vzor záručnej listiny, ktorý ale nemá náležitosti uvedené v čl. 195 Colného kódexu.

Z administratívneho spisu nesporne vyplýva, že v konám nebolo preukázané, že žalobca sa zaručil za colný dlh až do výšky určenej v rozhodnutí o dodatočnom vymeraní colného dlhu, pretože zo žiadneho právneho úkonu žalobcu nevyplýva takýto záväzok. Žalobca aj naďalej tvrdí, aj z hľadiska už uvedených skutočností, že jeho vôľa ručiť za colný dlh, v zmysle rozhodnutia colného úradu, ktorým bol schválený za ručiteľa aj ním predloženej záručnej listiny a potvrdení na jednotlivých colných vyhláseniach, bola vedená sumou colného dlhu, ktorá bola vymeraná v colnom konaní na colnom vyhlásení, ktoré potvrdené colným orgánom sa v zmysle § 36 ods. 4 zákona č. 199/2008 Z. z. stáva rozhodnutím v colnom konaní. K tomuto colnému dlhu smeroval jeho prejav vôle, že ho zaplatí spoločne a nerozdielne, ak ho v lehote splatnosti nezaplatí dlžník. Pretože tento colný dlh bol dlžníkom uhradený v stanovenej lehote, povinnosť plniť žalobcovi nevznikla. Žalobca preto aj naďalej tvrdí, že zaplatením colného dlhu dlžníkom, zanikla jeho povinnosť plniť, ku ktorej sa zaviazal v colnom konaní. Iná výška jeho záväzku ako tá, ku ktorej sa v colnom konaní zaviazal, nebola v konaní preukázaná žiadnou listinou. Dôkazné bremeno je v danom prípade na strane colných orgánov.

Žalovaný v písomnom vyjadrení zo dňa 19. januára 2009 k odvolaniu žalobcu navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu, ako vecne správny, potvrdil. Colné riaditeľstvo SR, ako žalovaná strana, je toho právneho názoru, že žalobca ručí aj za dodatočne vymeraný colný dlh.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.), preskúmal vec podľa § 246c, § 214 ods. 1 O. s. p bez pojednávania podľa § 250ja ods. 3 O. s. p. a napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 250ja ods. 4 O. s. p. v spojení s § 220 O. s. p. zmenil tak, rozhodnutie žalovaného č. 47902/2007-1410 zo dňa 6. novembra 2007 podľa § 250j ods. 2 písm. a), c) O. s. p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Z o d ô v o d n e n i a :

Skutkový stav nebol medzi účastníkmi konania sporný, preto súd z neho tak, ako bol zistený colnými orgánmi, vychádzal.

Najvyšší súd zistil, že spor o zákonnosť medzi účastníkmi konania spočíva vo vyriešení zásadnej právnej otázky, a to či žalobca ako ručiteľ zodpovedá iba za vyrubený colný dlh, alebo aj za dodatočne vyrubený colný dlh. Doterajšia právna prax žalovaného vychádzala z toho, že ručiteľ zodpovedá i za dodatočne vyrubený colný dlh.

Vyriešenie tejto právnej otázky vyžaduje objasniť presnú identifikáciu právnych skutočností, s ktorými Colný kódex spája vznik ručenia a zánik ručenia v colnom konaní.

Podľa článku 195 Nariadenia Rady (EHS) č. 291/92 (Colný kódex), ručiteľ sa písomne zaviazá, že spoločne a nerozdielne s dlžníkom splní zaručenú sumu colného dlhu, ak sa táto stane splatnou.

Jednou z pojmových náležitostí ručenia podľa čl. 195 Colného kódexu je „zaručená suma colného dlhu“, ktorá v sebe implicitne obsahuje výšku ručenia a výšku konkrétneho colného dlhu ako pojmové náležitosti ručenia.

Tieto pojmové náležitosti súčasne musia byť obsiahnuté v písomnom prejave vôle ručiteľa — z toho vyplýva, že ručenie v colnom konaní nevzniká rozhodnutím colného orgánu - individuálnym správnym aktom, ale písomným právnym úkonom ručiteľa.

Pre úplnosť je nevyhnutné k pojmu „ručiteľ“ podľa čl. 195 Colného kódexu uviesť, že na rozdiel od súkromnoprávných predpisov, osobou ručiteľa v colnom konaní môže byť iba právny subjekt, ktorý bol colným úradom podľa § 55 ods. 7 zákona č. 199/2004 Z. z. Colného zákona v znení neskorších predpisov schválený byť ručiteľom. Rozhodnutie o schválení ručiteľa v danom prípade predstavuje individuálny správny akt s konštitutívnymi účinkami. Spôsobilosť ručiteľa vlastnými právnymi úkonmi preberať na seba ručenia vo verejnom práve (v colnom konaní) nevyplýva na rozdiel od súkromného práva priamo zo zákona, ale vzniká právoplatnosťou rozhodnutia colného úradu o priznaní tejto spôsobilosti určitému právnemu subjektu.

Žalobca bol schválený byť ručiteľom rozhodnutím Colného úradu Š. zo dňa 29. júna 2005, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 29. júna 2005. V rozhodnutí sa určila povinnosť ručiteľovi predložiť záručnú listinu Colnému úradu S. V prípade zabezpečenia colného dlhu v zmysle záručnej listiny, potvrdí tlačivo jednotný colný doklad na rube listu č. 1, resp. č. 6 nasledovne:

- a) ručenie preberá ... (obchodné meno) ... (číslo rozhodnutia o povolení byť ručiteľom)
- b) podpisom osoby, ktorá podpísala záručnú listinu,
- c) pečiatkou, ktorá je uvedená na záručnej listine.

Pokiaľ ide o vznik ručenia, záručná listina žalobcu prijatá Colným úradom S. dňa 29. júna 2005 neobsahuje konkrétnu identifikáciu colného dlhu. Vzhľadom na to nespĺňa pojmovú náležitosť identifikácie colného dlhu, za ktorý sa ručenie preberá. Najvyšší súd konštatuje, že ju možno hodnotiť iba za jednu z kumulatívne potrebných skutočností vzniku ručenia, pri ktorom musia byť splnené všetky náležitosti ručenia podľa čl. 195 Colného kódexu.

Poverená pracovníčka žalovaného na pojednávaní dňa 11. júna 2009 uviedla, že záručná listina sa týka viacerých colných vyhlásení. Ide o formu všeobecného ručenia na neurčitý počet colných vyhlásení, pričom na jednotlivých colných vyhláseniach ručiteľ uvedie odkaz na túto záručnú listinu a podpíše ju oprávnená osoba. Ručenie na základe všeobecnej záručnej listiny sa v konkrétnych prípadoch realizuje tak, že na jednotlivých colných vyhláseniach ručiteľ urobí na rubovej strane prejav vôle, že ručenie preberá, toto sa vykonáva pečiatkou obsahujúcou takýto prejav vôle a colný úrad pečiatkou vyznačí na rubovej strane colného vyhlásenia číslo rozhodnutia colného úradu, ktorým bol preberajúci ručenie schválený za ručiteľa.

Súd z predložených colných vyhlásení zistil, že v súlade s rozhodnutím Colného úradu S. zo dňa 29. júna 2005 o schválení žalobcu byť ručiteľom žalobca prejav vôle o prevzatí ručenia vyjadril odtlačkom pečiatky „ručenie preberá ... (obchodné meno) ... (číslo rozhodnutia o povolení byť ručiteľom) ... na rube colného vyhlásenia. Keďže až na colnom vyhlásení (položka 47) je identifikovaný colný dlh i jeho výška, Najvyšší súd SR dospel k záveru, že proces ručenia vznikol platne až prejavom vôle ručiteľa na rubovej strane colného vyhlásenia, keď boli splnené všetky pojmové náležitosti ručenia v rámci identifikácie colného dlhu, za ktorý sa ručenie prevzalo.

Na základe zisteného spôsobu vzniku ručenia v súlade s čl. 195 Colného kódexu Najvyšší súd SR konštatuje, že žalobca ako ručiteľ, ktorý prevzal ručenie na colnom vyhlásení, zodpovedá iba za colný dlh podľa colného vyhlásenia, za ktorý sa zaručil a nie za dodatočne vyrubený colný dlh, za ktorý sa písomne nezaručil.

59.

ROZHODNUTIE

Proti rozhodnutiu o nepriznaní sankčného úroku za neoprávnene zadržované peňažné prostriedky daňového subjektu v daňovom konaní sa možno odvolať podľa § 35b ods. 7 zákona SNR č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 14. mája 2009,
sp. zn. 3 Sžf 21/2008)

Napadnutým rozsudkom krajský súd rozhodnutia žalovaného 1/ č. 604/230/56007/06/Kra zo dňa 15. mája 2006 a č. 604/230/23243/06/Kra zo dňa 17. marca 2006 zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. a) O. s. p. a vec vrátil žalovanému 1/ na ďalšie konanie. Voči žalovanému 2/ žalobu zamietol a súčasne žalovanému 1/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v sume 7 389,- Sk.

Krajský súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že žalobca sa domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutí žalovaného 1/ č. 604/230/23243/06/Kra zo dňa 17. marca 2006 a č. 604/230/23243/06/Kra zo dňa 17. marca 2006, ktorými v zmysle ustanovenia § 47 ods. 5 písm. a) zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov zamietol odvolania žalobcu, keďže podľa názoru žalovaného 1/ smerovali voči rozhodnutiam, proti ktorým je odvolanie neprípustné.

Z obsahu spisu zistil, že s podanými odvolaniami voči napadnutým rozhodnutiam sa žalovaný vysporiadal tak, že sa obmedzil len na konštatovanie neprípustnosti podania odvolania, ku ktorému dospel na základe nesprávneho výkladu ustanovenia § 46 ods. 1 zákona o správe daní a poplatkov, keď pod pojem daň nesubsumoval aj sankčný úrok. Súd pri posudzovaní predmetnej veci vychádzal z § la písm. a) cit. zákona, ktorý na účely daňového konania za rovnocenné dani výslovne považuje aj sankčný úrok a úrok. Preto rozhodnutie správca dane o vyrubení sankčného úroku, rovnako ako zamietajúce rozhodnutie o nároku na sankčný úrok, treba podľa názoru súdu považovať za rozhodnutie o určení daňovej povinnosti. Ustanovenie § 46 ods. 1 výslovne upravuje, že proti určení dane správcom dane sa účastník konania môže odvolať. Z uvedených dôvodov je súd toho názoru, že proti rozhodnutiu o sankčnom úroku, bez ohľadu na to, či správca dane daňovému subjektu tento nárok priznal alebo mu nevyhovel, je prípustné odvolanie, o ktorom musí rozhodnúť odvolací orgán - žalovaný 2/. Preto možno konštatovať, že žalovaný 1/ vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci, keď v rozhodnutí o sankčnom úroku poučil žalobcu o neprípustnosti odvolania proti tomuto rozhodnutiu a následne vydal na tomto právnom základe nezákonné rozhodnutia, ktorými odvolania žalobcu proti napadnutým rozhodnutiam ako neprípustné zamietol.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný 1/ včas odvolanie. Uviedol, že žalobca vyzval žalovaného v 1. rade dňa 18. januára 2006 zaplatiť sankčný úrok vo výške 5 289 060 - Sk za neoprávnene zadržované finančné prostriedky podľa § 35b zákona č. 1/1992 Zb. v znení neskorších predpisov a žalovaný v 1. rade rozhodnutím vydaným podľa § 30 ods. 1 zákona č. 511/1992 Zb., č. j. 604/230/12387/Kra, zo dňa 14. februára 2006 nepriznal sankčný úrok za neoprávnene zadržované peňažné prostriedky. V poučení uviedol, že voči predmetnému rozhodnutiu nie je možné podať odvolanie. Žalobca podal odvolanie proti tomuto rozhodnutiu a žalovaný v 1. rade rozhodnutím č. 604/230/23243/06/Kra zo dňa 17. marca 2006 podľa § 47 ods. 5 písm. a) zákona č. 511/1992 Zb. odvolanie zamietol. V poučení uviedol, že podľa § 47 ods. 6 cit. zákona sa proti tomuto rozhodnutiu nemožno odvolať. Proti tomuto rozhodnutiu žalobca podal odvolanie a žalovaný v 1. rade vydal rozhodnutie č. 604/230/56007/06/Kra zo dňa 15. mája 2006, ktorým odvolanie zamietol s poučením o nemožnosti odvolať sa podľa § 47 ods. 6 citovaného zákona.

V uvedenej veci je rozdiel v právnom názore žalobcu, súdu a žalovaného 1/ na interpretáciu ustanovenia § 46 ods. 1, § la písm. a) zákona č. 511/1992 Zb. Žalovaný 1/ zastáva názor, že postup a vydané rozhodnutie o nepriznaní sankčného úroku, aj v časti „poučenia“ je v súlade so zákonom č. 511/1992 Zb. Rozhodnutím o priznaní alebo o nepriznaní sankčného úroku za neoprávnene zadržované peňažné prostriedky daňového subjektu sa neurčuje daň, ale týmto rozhodnutím sa priznáva alebo nepriznáva podľa § 35b zákona č. 511/1992 Zb. sankčný úrok za neoprávnene zadržované peňažné prostriedky. Sankčný úrok za neoprávnene zadržované peňažné prostriedky daňového subjektu nie je daňou a nie je ani sankčným úrokom, úrokom, či pokutou alebo poplatkom ustanoveným zákonom, ktoré spravuje správca dane. Pokiaľ je v § la písm. a) zákona č. 511/1992 Zb. definované, čo sa rozumie daňou, ide o inštitúty vo vzťahu k daňovníkom a nie pri uplatňovaní nárokov voči správcovi dane.

Preto zastáva stanovisko, že proti rozhodnutiu správca dane v tomto prípade nie je odvolanie prípustné. Poukazuje na uznesenie Krajského súdu v B. B. zo dňa 27. novembra 2007, kde súd zastáva rovnaké stanovisko ako daňové orgány, že rozhodnutie daňového úradu o nepriznaní sankčného úroku za neoprávnene zadržované peňažné prostriedky je konečné a nie je proti nemu prípustné odvolanie. Navrhoval, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. 2 S 233, 247/06 zo dňa 5. decembra 2007, ako nesprávny, zmenil a žalobu žalobcu zo dňa 5. júna 2006 zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa z dôvodov a v rozsahu uvedenom v odvolaní žalobcu (§ 212 ods. 1, § 246c ods. 1 O. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 prvá veta O. s. p.) a podľa § 250ja ods. 3, druhá veta O. s. p. v spojení s § 219 ods. 1 O. s. p. napadnutý rozsudok krajského súdu z iných právnych dôvodov ako vecne správny potvrdil.

Z o d ť o v o d n e n i a :

Najvyšší súd zistil, že krajský súd v napadnutom rozsudku riešil zásadnú procesnú právnu otázku aplikácie ustanovenia § 46 ods. 1 zákona č. 511/1992 Zb. a to, či sa v daňovom konaní možno odvolať proti rozhodnutiu o nepriznaní sankčného úroku za neoprávnene zadržované peňažné prostriedky daňového subjektu podľa § 35b ods. 5, 6, 7 zákona č. 511/1992 Zb. Správca dane v napadnutom rozhodnutí poučil daňový subjekt — žalobcu, že proti tomuto rozhodnutiu sa podľa § 46 ods. 1 zákona č. 511/1992 Zb. nemožno odvolať. Tento právny názor Najvyšší súd SR zhodne so súdom prvého stupňa považuje za rozporný s ustanovením § 46 ods. 1 v spojení s ustanovením § 35b ods. 7 zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov v znení zákona č. 679/2004 Z. z.

Podľa ustanovenia § 46 ods. 1 zákona č. 511/1992 Zb. proti určaniu dane správcom dane a proti iným rozhodnutiam, pre ktoré je to zákonom ustanovené, sa účastník konania môže odvolať, ak sa odvolania nevzdal písomne alebo ústne do zápisnice.

Z ustanovenia § 46 ods. 1 zákona č. 511/1992 Zb. vyplýva zásada, že odvolať sa možno proti určaniu dane a proti iným rozhodnutiam, pre ktoré je to zákonom ustanovené. Prípustnosť odvolania proti iným rozhodnutiam (ako je určenie dane) musí byť zákonom výslovne ustanovená. Právny základ výroku rozhodnutia na uloženie povinnosti zaplata, resp. nezaplata, sankčného úroku daňovému subjektu je v ustanovení § 35b ods. 7 zákona č. 511/1992 Zb. v znení zákona č. 679/2004 Z. z. Pri tomto rozhodnutí je v tretej vete cit. ustanovenia výslovne uvedené, že proti tomuto rozhodnutiu sa možno odvolať. Najvyšší súd poukazuje na to, že ustanovenie druhej vety — „o zaplata, sankčného úroku“ označuje predmet, rozhodnutia, o ktorom môže byť rozhodnuté v pozitívnom alebo negatívnom zmysle, t. j. rozhodnutie o zaplata, a priznaní sankčného úroku alebo nepriznaní a nezaplata, sankčného úroku. V oboch prípadoch je prípustné odvolanie. V prípade pochybnosti o výklade tohto ustanovenia je nevyhnutné vychádzať z čl. 152 ods. 4 Ústavy SR o povinnosti ústavne konformného výkladu s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a výkladom ustáliť, že odvolanie je prípustné.

Najvyšší súd poukazuje na to, že z rozhodovacej činnosti je mu známa skutočnosť, že iný správca dane — Daňový úrad v Z. II rozhodnutím č. 894/230/65745/2005/Šmi zo dňa 6. decembra 2005 v obdobnej právnej veci - nepriznaní sankčného úroku za obdobie neoprávnene zadržovaných peňažných prostriedkov poučil daňový subjekt o možnosti podať odvolanie proti tomuto rozhodnutiu podľa § 35b ods. 7 zákona č. 511/1992 Zb. a Daňové riaditeľstvo SR odvolanie daňového subjektu proti tomuto rozhodnutiu meritórne prejednálo. Najvyšší súd z toho usúdil, že je nevyhnutné vo veci procesné usmerniť záväzným právnym názorom iba žalovaného 1/.

Najvyšší súd týmto nevyklučuje argumentáciu súdu prvého stupňa, že obsahovo ide súčasne o rozhodnutie o určenie dane, keďže v zmysle ustanovenia § 1a písm. a) zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov v znení neskorších predpisov na sankčný úrok sa vzťahuje pojmové vymedzenie dane. Toto právne riešenie však považuje za subsidiárne vo vzťahu k špecialite ustanovenia § 35b ods. 7, tretia veta zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov v znení neskorších predpisov.

60.

ROZHODNUTIE

Nárok na nadmerný odpočet vzniká ex lége a jeho vznik nie je podmienený existenciou rozhodnutia správcu dane (§ 79 zákona č. 222/2004 Z. z.).

Nadmerný odpočet nie je možné vrátiť formou preplatku na dani.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. mája 2009, sp. zn. 3 Sžf 97/2008)

Napadnutým rozsudkom krajský súd rozhodnutie žalovaného č. 1/228/3400-16260/2006/993169-r zo dňa 2. marca 2006 zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. a) O. s. p. a vec vrátil žalovanému správne mu orgánu na ďalšie konanie. Súčasne žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi trovy konania vo výške 22 296,- Sk v lehote troch dní na účet právneho zástupcu žalobcu Mgr. R. K.

Krajský súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že napadnutým rozhodnutím žalovaný správny orgán v odvolacom konaní potvrdil prvostupňové rozhodnutie Daňového úradu Ž. II č. 894/230/65745/2005/Šmi zo dňa 6. decembra 2005, ktorým správca dane podľa § 35b ods. 7 zákona č. 511/1992 Zb. nepriznal žalobcovi sankčný úrok za obdobie neoprávnene zadržovaných peňažných prostriedkov. Na základe výsledkov daňovej kontroly správca dane vydal rozhodnutie zo dňa 22. apríla 2005, ktorým nepriznal platiteľovi dane nadmerný odpočet uvedený v daňovom priznaní vo výške 1 710 172,-Sk a určil mu vlastnú daňovú povinnosť v sume 91 484,- Sk. Následne na základe odvolania daňového subjektu žalovaný rozhodnutím o odvolaní zo dňa 11. júla 2005 zrušil rozhodnutie správcu dane a vec mu vrátil na ďalšie konanie a následne v zmysle § 63 ods. 6 zákona č. 511/1992 Zb. správca dane vrátil daňovému subjektu nadmerný odpočet dane z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie november 2004, a to dňa 17. augusta 2005 vo výške 1 710 172,— Sk. Následne správca dane rozhodnutím zo dňa 6. decembra 2005 rozhodol o žiadosti daňového subjektu o vyplatenie sankčného úroku tak, že mu sankčný úrok nepriznal, nakoľko nešlo o neoprávnene zadržované peňažné prostriedky daňového subjektu a poukázal na to, že správca dane pri vrátení nadmerného odpočtu postupoval podľa § 63 ods. 6 zákona č. 511/1992 Zb.

Žalovaný okrem iného zastával názor, že ak ako odvolací orgán rozhodnutie správcu dane zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, tak o neoprávnenom zadržaní peňažných prostriedkov možno hovoriť až vtedy, ak rozhodnutím vydaným v ďalšom konaní bude vyrubená nižšia daň, ako bola vyrubená pôvodne správcom dane a zaplatená daňovým subjektom. Podľa žalovaného správcu dane pri vrátení nadmerného odpočtu postupoval v súlade s ustanovením § 63 ods. 6 zákona č. 511/1992 Zb., keďže už uplynula správcovi dane lehota na vrátenie nadmerného odpočtu v zmysle § 79 zákona č. 222/2004 Z. z. v platnom znení.

Krajský súd sa stotožnil so žalobcom, že postup správcu dane podľa § 63 ods. 6 zákona č. 511/1992 Zb. bol postupom nezákonným, pretože v danom prípade nadmerný odpočet na základe vykonanej kontroly mal byť vrátený daňovému subjektu v lehote vyplývajúcej z ustanovenia § 79 ods. 2 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty. Takýto postup podľa § 63 ods. 6 zákona č. 511/1992 Zb. by správca dane mohol, podľa názoru krajského súdu, v súvislosti s vrátením nadmerného odpočtu aplikovať vtedy, ak by rozhodnutie daňového úradu, ktorým nepriznal nadmerný odpočet v deklarovanej výške, bolo vydané do 31. decembra 2003, pretože vtedy sa neaplikovalo ustanovenie 35b ods. 5 až 7 zákona č. 511/1992 Zb.

Navyše, nie je možné nadmerný odpočet vrátiť ako preplatok tak, ako to urobil správca dane, pretože nadmerný odpočet nie je možné, podľa názoru súdu, kvalifikovať ako preplatok, ktorá skutočnosť pojmovovo vyplýva z ustanovenia § 63 ods. 1 zákona č. 511/1992 Zb.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný včas odvolanie. Uviedol, že nesúhlasí s právnym názorom vysloveným v predmetnom rozsudku a nepovažuje dôvod, pre ktorý boli rozhodnutia daňových orgánov zrušené za vecne správny, a to z dôvodu, že nešlo o neoprávnene zadržávanie peňažných prostriedkov správcom dane.

Na výpočet sankčného úroku za oneskorené vrátenie dane alebo nadmerného odpočtu podľa osobitného zákona nie je možné aplikovať § 35b ods. 6 zákona č. 511/1992 Zb., pretože cit. ustanovenie na účely určenia výšky sankčného úroku uvažuje s dňom, keď daňový subjekt uhradil správcovi dane pôvodnú výšku dane. Žalovaný správny orgán poukazuje na skutočnosť, že podanie odvolania, ako opravného prostriedku, má odkladný účinok a lehota na zaplatenie dane, resp. jej vrátenie začína plynúť až po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia o vyrubení dane, preto nejde o neoprávnene zadržávané peňažné prostriedky. V prípade, že odvolací orgán rozhodnutie správcu dane zruší a vec vráti na ďalšie konanie, o neoprávnenom zadržaní prostriedkov možno hovoriť až vtedy, ak rozhodnutím vydaným v ďalšom konaní bude vyrubená nižšia daň ako bola vyrubená pôvodne správcom dane a

zaplatená daňovým subjektom. V predmetnom konaní správca dane pri vrátení nadmerného odpočtu postupoval podľa § 63 ods. 6 zákona č. 511/1992 Zb. v platnom znení, keďže uplynula lehota na vrátenie nadmerného odpočtu zmysle § 79 zákona č. 222/2004 Z. z. v platnom znení a vrátil nadmerný odpočet ako preplatok v lehote 15 dní od jeho zistenia. Pri vrátení nadmerného odpočtu za zdaňovacie obdobie november 2004 správca dane postupoval v súlade so zákonom, pričom dodržal zákonnú lehotu na jeho vrátenie. Na základe uvedených skutočností navrhoval, aby Najvyšší súd SR preskúmal zákonnosť rozsudku Krajského súdu v Ž. zo dňa 15. júla 2008, zmenil tento rozsudok v časti výroku, týkajúceho sa rozhodnutia Daňového riaditeľstva SR, č. j. I/228/340016260/2006/993169-r, zo dňa 2. marca 2006 tak, že žalobu žalobcu zamietne.

Žalobca sa k odvolaniu žalovaného písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa z dôvodov a v rozsahu uvedenom v odvolaní žalobcu (§ 212 ods. 1, § 246c ods. 1 O. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 prvá veta O. s. p.) a podľa § 250ja ods. 3, druhá veta O. s. p. v spojení s § 219 ods. 1, 2 O. s. p. napadnutý rozsudok krajského súdu, ako vecne správny, potvrdil.

Z o d ť o v o d n e n i a :

Skutkový stav medzi účastníkmi konania nebol sporný. Platiteľ v zdaňovacom období november 2004 deklaroval nadmerný odpočet vo výške 1 710 172,- Sk. Daňový úrad Ž. II. začal dňa 8. februára 2005 kontrolu na zistenie oprávnenosti nároku na vrátenie nadmerného odpočtu DPH podľa zákona č. 222/2004 Z. z. v platnom znení. Daňová kontrola bola ukončená dňa 18. apríla 2005, o výsledku ktorej bol vyhotovený Protokol o daňovej kontrole, č. j. 894/320/9372/2005/Mra, zo dňa 15. marca 2005. Na základe výsledkov daňovej kontroly správca dane vydal rozhodnutie č. 894/230/15654/2005/Smi zo dňa 22. apríla 2005, ktorým nepriznal platiteľovi dane nadmerný odpočet uvedený v daňovom priznaní vo výške

1 710 172,— Sk a určil vlastnú daňovú povinnosť v sume 91 484,- Sk. Voči tomuto rozhodnutiu daňový subjekt podal odvolanie. Daňové riaditeľstvo SR, ako odvolací orgán, rozhodnutím o odvolaní, č. j. I/228/6643-43796/2005/993169-r, zo dňa 11. júla 2005 predmetné rozhodnutie zrušilo a vec vrátilo správcovi dane na ďalšie konanie a rozhodnutie. Na základe tohto rozhodnutia v nadväznosti na § 63 ods. 6 zákona č. 511/1992 Zb. v platnom znení správca dane vrátil nadmerný odpočet dane z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie november 2004 vo výške 1 710 172,— Sk dňa 17. augusta 2005 daňovému subjektu.

Žalobca podal dňa 14. októbra 2008 správcovi dane žiadosť podľa § 36b ods. 5, 6 zákona č. 511/1992 Zb. o zaplatenie sankčného úroku. Nadmerný odpočet mu mal byť vrátený v lehote 10 dní od skončenia kontroly na zistenie oprávnenosti nároku na vrátenie nadmerného odpočtu. Za deň skončenia kontroly žalobca považuje deň prerokovania protokolu z kontroly, čo sa stalo dňa 18. apríla 2005. Nadmerný odpočet mu mal byť vrátený dňa 28. apríla 2005. Suma 1 710 172 - Sk bola od 29. apríla 2005 do dňa jej úhrady (111 dní) neoprávnene zadržovaná, preto žiadal o úhradu sankčného úroku vo výške štvornásobku základnej úrokovej sadzby NBS (12 % p. a.), čo predstavovalo sumu 62 409,- Sk.

Správca dane na základe žiadosti daňového subjektu o vyplatenie sankčného úroku zo dňa 11. októbra 2005 a podania vo veci sankčného úroku zo dňa 14. novembra 2005 vydal rozhodnutie č.: 894/230/65745/Smi zo dňa 6. decembra 2005, ktorým podľa § 35b ods. 7 zákona č. 511/1992 Zb. nevyhovel žiadosti daňového subjektu a sankčný úrok nepriznal z dôvodu, že nešlo o neoprávnene zadržované peňažné prostriedky daňového subjektu a správca dane pri vrátení nadmerného odpočtu postupoval podľa § 63 ods. 6 zákona č. 511/1992 Zb. v platnom znení.

Najvyšší súd zistil, že spor o výklad ustanovenia § 35b ods. 5 zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov v znení neskorších predpisov spočíva v okolnosti, že po zrušení pôvodného rozhodnutia správcu dane - Daňového úradu Ž. II, č. j. 894/230/15654/2005/Smi, zo dňa 22. apríla 2005 a vrátení veci (nadmerný odpočet za november 2004 vo výške 1 710 172,— Sk) na ďalšie konanie a rozhodnutie Daňovým riaditeľstvom SR, správca dane nevydal nové rozhodnutie vo veci. Správca dane dôvodil, že „...nakoľko neexistuje do dnešného dňa nové rozhodnutie, nie je možná aplikácia ustanovenia § 35b ods. 5 zákona č. 511/1992 Zb. v znení neskorších predpisov a teda nejde o neoprávnene zadržované peňažné prostriedky daňového subjektu“.

Napriek tomu, že ustanovenie § 35b ods. 5 zákona č. 511/1992 Zb. predpokladá existenciu rozhodnutia, je nevyhnutné konštatovať, že rozhodnutie je tu mienené ako právna skutočnosť, s ktorou zákon spája vznik a zmeny výšky nároku na plnenie (rozhodnutie ako individuálny správny akt s konštitutívnymi účinkami). Je tu daná súvislosť

s ustanovením § 30 ods. 1, prvá veta zákona č. 511/1992 Zb., podľa ktorého v daňovom konaní možno ukladať daňovú povinnosť alebo priznávať práva len rozhodnutím.

Nárok na nadmerný odpočet nie je podmienený existenciou rozhodnutia správcu dane, pretože tento nárok vznikol ex lége (§ 79 zákona č. 222/2004 Z. z.), následne bol rozhodnutím správcu dane - Daňového úradu Z., č. 894/230/15654/2005 Šmi, zo dňa 22. apríla 2005 zmenený tak, že nepriznal žalobcovi nadmerný odpočet uvedený v daňovom priznaní a následne zrušením tohto rozhodnutia došlo ex lége k obnoveniu stavu pred rozhodnutiami, t. j. podľa podaného daňového priznania na daň z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie november 2004.

Nárok na nadmerný odpočet vzniká ex lége, čo vyplýva z ustanovenia § 79 ods. 4 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov, podľa ktorého ak daňový úrad v lehote na vrátenie nadmerného odpočtu podľa odseku 1 alebo 2 začne kontrolu na zistenie oprávnenosti nároku na vrátenie nadmerného odpočtu, vráti daňový úrad nadmerný odpočet v lehote desiatich dní od skončenia kontroly.

V zmysle ustanovenia § 35b ods. 6 druhá veta zákona č. 511/1992 Zb. sankčný úrok sa vypočíta zo sumy neoprávnené zadržovaných peňažných prostriedkov daňového subjektu a počtu dní, ktoré uplynú odo dňa, keď vznikol nárok na vrátenie nadmerného odpočtu alebo jeho neodpočítanej časti v lehote podľa osobitného zákona (§ 79 zákona č. 222/2004 Z. z. v znení zákona č. 651/2004 Z. z.) do dňa, keď správca dane neoprávnené zadržované peňažné prostriedky poukázal daňovému subjektu, pričom tento deň sa do počtu dní nezapočítava. Za tento deň sa považuje deň, keď sa peňažné prostriedky odpíšu z účtu správcu dane.

Najvyšší súd konštatuje, že nárok na sankčný úrok žalobcovi vznikol.

Pokiaľ ide o vrátenie zadržavanej sumy nadmerného odpočtu formou preplatku na dani podľa § 63 ods. 6 zákona č. 511/1992 Zb. tak, ako to urobil správca dane, nie je možné tento postup považovať za súladný so zákonom. Podľa § 63 ods. 1 zákona č. 511/1992 Zb. daňový preplatok je suma platby, ktorá prevyšuje splatnú daň. Z uvedeného vyplýva, že daňový preplatok je reálne zaplatená suma, ktorej chýba právny titul na jej viazanie v štátnom rozpočte, a preto ju treba vrátiť titulom preplatku (ide o obdobu bezdôvodného obohatenia v občianskoprávných vzťahoch). V prípade nadmerného odpočtu však právny titul existuje, ide o nárok vyplývajúci z ustanovenia § 79 ods. 4 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Nadmerný odpočet nemožno preto vrátiť formou preplatku na dani.